

**นโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาและ
ความเป็นชายรูปแบบใหม่หลังเหตุการณ์ 9/11:
บททดลองเสนอผ่านภาพยนตร์ไอ้มนุุษย์แมงมุม
ภาค 1 และภาค 2 ของแซม ไรมี**

**The US Foreign Policy and the New Masculinity
after the 9/11 Catastrophe: A Concept Paper
through Sam Raimi's Spiderman Episode 1 and 2**

วีรชน เกษสกุล *

จักรี ไชยพินิจ **

บทคัดย่อ

บทความชิ้นนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษานโยบายต่างประเทศของประเทศสหรัฐอเมริกา และแนวคิดว่าด้วยความเป็นชายรูปแบบใหม่ในช่วงหลังเหตุการณ์ 9/11 ผ่านการสร้างบททดลองเสนอผ่านภาพยนตร์เรื่องไอ้มนุุษย์แมงมุม ภาค 1 (ค.ศ. 2002)

* นิสิตปริญญาเอก สาขารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร และนักวิชาการประจำศูนย์ศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (A Ph.D. Student of Department of Political Science, Faculty of Social Science, Naresuan University and a scholar of East Asian Studies Center, Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University)

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำกลุ่มวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (A assistant professor of Department of International Relations, Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University)

และภาค 2 (ค.ศ. 2004) ที่กำกับการแสดงโดย แซม ไรมี เครื่องมือหลักที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ การศึกษาเนื้อหาภาพยนตร์ ร่วมกับการใช้เอกสารทุติยภูมิ อาทิ สื่อ นิตยสาร หรือข่าว ข้อมูลต่าง ๆ ถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการตีความ ผลการศึกษาพบว่า สื่อในตะวันตก เช่น นิตยสาร ข่าว ภาพยนตร์ หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สามารถสะท้อนความหมาย ค่านิยม คุณค่า และอัตลักษณ์ของนโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกาและความเป็นชายรูปแบบใหม่ได้อย่างเป็นรูปธรรมดังที่ปรากฏให้เห็นจากภาพยนตร์เรื่องไ้มนุุษย์แมงมุมภาค 1 และภาค 2 เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาและการนำเสนอของภาพยนตร์แล้ว การดำเนินเนื้อเรื่องสามารถนำมาทำความเข้าใจพลวัตของการเมืองโลก ตลอดจนสามารถประเมินแนวโน้มของสถานการณ์ทางการเมืองในช่วงหลังเหตุการณ์ 9/11 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศอิรักได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้เนื้อหาและการนำเสนอของภาพยนตร์ที่กล่าวถึงตัวเอกของเรื่องยังสามารถสะท้อนอัตลักษณ์และความเป็นตัวตนในลักษณะของความเป็นชายรูปแบบใหม่ทั้งในแง่ของลักษณะเชิงกายภาพและทัศนคติของพระเอก

คำสำคัญ : ไ้มนุุษย์แมงมุม, แซม ไรมี, เหตุการณ์ 9/11, ความเป็นชายรูปแบบใหม่, นโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา

Abstract

This article aims to study the US foreign policy and a concept on new masculinity after the 9/11 catastrophe by constructing a concept paper through Sam Raimi's Spiderman episode one (2002) and episode two (2004). Research instruments were those of studying movie contents with secondary resources analysis; i.e., media, magazines, or news. Collected data and information were analyzed by employing hermeneutic method. Based on the Spiderman movies episode 1 and 2, this study found that the Western media; like, magazines, news, movies, or publications had all well reflected

meanings, values, morals, and identities regarding the US foreign policy and the new masculinity concretely. With analyzing its contents and presentations, the movies productions could suitably be employed to understand a dynamic of world politics as well as to systematically evaluate trends on contemporary political situations after the 9/11 catastrophe, particularly on Iraqi circumstances. Moreover, movies' contents and presentations over main actors had concretely revealed identities and entities on the new masculinity both in terms of physical appearances and attitudes of Spiderman.

Keywords: Spiderman, Sam Raimi, The 9/11 Catastrophe, New Masculinity, The US Foreign Policy

1. บทนำ: การศึกษาการเมืองโลกผ่านภาพยนตร์

การศึกษาการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้เกิดขึ้นในระบบ การศึกษามาอย่างช้านานและมีความหลากหลายในแง่กระบวนการเรียนรู้ การถ่ายทอด และการสื่อสารซึ่งขึ้นกับการเข้าถึงและความสนใจของแต่ละบุคคล โดยพื้นฐานที่สุดเมื่อนักคิด นักเขียน หรือนักวิชาการต้องการนำเสนอและถ่ายทอดความคิด ความรู้ และความเข้าใจในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในทางสังคมศาสตร์ก็จะกระทำโดยการสื่อสารผ่านบทความ บทวิจารณ์ หนังสือ วารสาร หรือหนังสือพิมพ์ให้ผู้ ที่สนใจได้ “อ่าน” (reading) และ “ตีความ” (interpreting) ในสิ่งที่เป็นตัวหนังสือนั้น เป็นการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจผ่าน “สื่อ” (media) ในรูปแบบหนึ่ง การติดตาม ข่าวสารในลักษณะของภาพข่าวจากโทรทัศน์และรับฟังเสียงข่าวจากวิทยุก็เป็นอีก วิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ที่สนใจเกิดกระบวนการเรียนรู้ ความเข้าใจ และศึกษาเกี่ยวกับ ประเด็นการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

คำถามสำคัญที่เกิดขึ้น ได้แก่ นอกเหนือไปจากตัวหนังสือ ภาพ และเสียงที่ ปรากฏอยู่ตามสื่อมากมายในยุคปัจจุบันแล้ว มีสื่อหรือการสื่อสารประเภทอื่นอีกหรือไม่

ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ความคิดทางด้านการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ได้ บทความนี้มุ่งนำเสนอความคิดที่สำคัญว่า บทภาพยนตร์สามารถใช้เป็นตัวกลาง หรือเครื่องมือ (instruments) ในการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ทางการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายต่างประเทศ และการตัดสินใจของผู้นำประเทศ ในช่วงเวลาหนึ่งได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของจักรวรรดิอเมริกัน ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา¹ นอกจากนี้ ภาพยนตร์ยังสามารถใช้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดมโนทัศน์ทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ คุณค่า และค่านิยมแบบอเมริกันชนได้ ตัวอย่างที่สำคัญ เช่น The Matrix, Batman, X-men, Star Wars, Harry Potter และ Iron Man เป็นต้น (สรวิศ ชัยนาม, 2555: 17)

ทั้งนี้ ไม่ว่าจะการสื่อสารและการตีความจากเนื้อหาของภาพยนตร์จะเป็นไปในลักษณะ “Denotation” (การแสดงภาพและเนื้อหาอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่ต้องอาศัยการตีความ) หรือ “Connotation” (การแสดงภาพและเนื้อหาอย่างมีนัยแฝงโดยต้องอาศัยการตีความของผู้อ่านภาพยนตร์มาประกอบ) ก็ตาม (Monaco, 2000) บทความนี้ได้หยิบยกบทภาพยนตร์ที่ดัดแปลงมาจากการ์ตูนคอมิกส์ (Comics) ของมาร์เวล (Marvel) เรื่อง “ไอ้มนุษย์แมงมุม” (Spider-Man) ทั้งภาคหนึ่งและภาคสองมาเป็นตัวแบบในการศึกษา² วัตถุประสงค์หลักของบทความชิ้นนี้เพื่อมุ่งวิเคราะห์ให้เห็นว่า

¹ สำหรับผู้ที่สนใจการวิเคราะห์บทบาทของจักรวรรดิอเมริกันในฐานะมหาอำนาจที่ทรงพลังที่สุดในประวัติศาสตร์โลกผ่านมุมมองแบบทวนกระแส (Revisionism), โปรดดู สรวิศ ชัยนาม, 2552. และนอกจากนี้ ผู้เขียนคนเดียวก็ยังนำเสนอชุดของคำอธิบายดังกล่าวให้เห็นผ่านมุมมองของนักคิดสายวิพากษ์ซึ่งต้องการผลักดันกระบวนการในการปลดปล่อย (emancipatory) จากโครงสร้างทางความคิดที่ครอบงำ, โปรดดู Jayanama, 2009.

² ในการที่ผู้เขียนเลือกภาพยนตร์เรื่อง “ไอ้มนุษย์แมงมุม” (Spider-Man) ทั้งภาคหนึ่งและภาคสองมาเป็นตัวแบบสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ นั้น มีเหตุผลหลัก ๆ สองประการ ประการแรกคือ ความนิยมที่แพร่หลายของไอ้มนุษย์แมงมุมที่แพร่กระจายไปทั่วโลกดังจะเห็นในสื่อรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การ์ตูน, รายการโทรทัศน์, ภาพยนตร์, วิดีโอเกม เป็นต้น นอกจากนี้เหตุผลสำคัญอีกประการคือ บริบททางการเมืองของสหรัฐอเมริกาในช่วงคริสต์ทศวรรษ 1960 เป็นต้นมา สื่อและภาพยนตร์ถือเป็นพื้นที่สำคัญที่ใช้ในการต่อสู้และเผยแพร่อุดมการณ์ทางการเมือง

เนื้อหาของภาพยนตร์เรื่องนี้สามารถใช้สะท้อนแนวความคิดที่แฝงไว้ในนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในสมัยจอร์จ ดับเบิลยู บุช ได้อย่างชัดเจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนโยบายการท่าสงครามต่อต้านการก่อการร้าย (War on Terrorism) นอกจากนี้บทภาพยนตร์ดังกล่าวยังเป็นส่วนหนึ่งของการนำเสนอในฐานะที่เป็นกระบวนการทางวัฒนธรรมนั้นอันนำมาซึ่งอัตลักษณ์ส่วนบุคคลและส่วนรวม ทั้งยังสร้างระบบสัญลักษณ์ที่จะนำมาสู่คำถามที่ว่า “ฉันคือใคร” และ “ฉันน่าจะเป็นอะไร” (Woodward, 1997: 14) กล่าวคือ เนื้อหาและนักแสดงหลักของภาพยนตร์หรือพระเอกในเรื่องได้สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า รูปแบบความเป็นชายแบบใหม่ (New Masculinity) ได้มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อภาพยนตร์ให้เกิดเป็นพระเอกแนวใหม่ที่มีความแตกต่างไปจากแนวพระเอกในยุคต้นหลังสงครามโลกครั้งที่สองหรือช่วงต้นหลังสงครามเย็นที่รูปแบบของพระเอกจะเน้นที่การมีรูปร่างกำยำ มีความเด็ดเดี่ยว และไม่ให้ความสนใจในสตรีเพศ

ตามที่กล่าวมาในข้างต้นนี้ สมมติฐานหลักของบทความคือ “ภาพยนตร์เรื่อง *ไอ้มนุษย์แมงมุมภาคหนึ่งและภาคสอง* เป็นบทสะท้อนถึงรูปแบบความเป็นชายแบบใหม่หรือพระเอกแนวใหม่และยังเป็นบทสะท้อนแนวความคิดที่อยู่เบื้องหลังนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในช่วงหลังเหตุการณ์ 9/11 ภายใต้การนำของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุชได้อย่างชัดเจน” เพื่อนำเสนอบททดลองในข้างต้นบทความได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วนหลัก อันประกอบไปด้วย

ส่วนที่หนึ่ง “*บทสำรวจภาพยนตร์: ความเหมือนและความต่างของเนื้อหาและตัวละคร*” เพื่อสำรวจถึงเนื้อหาอย่างย่อของภาพยนตร์ทั้งสองภาคของแซม ไรมี โดยนำเสนอให้เห็นว่าเนื้อหาและตัวละครของทั้งสองภาคในบทภาพยนตร์นั้นมีความเหมือนหรือความต่อเนื่องในประเด็นใดและมีความต่างในประเด็นใดอันเป็นพื้นฐานของการวิเคราะห์ในบทต่อไป

และที่น่าสนใจคือภายหลังจากการเกิดเหตุการณ์ 9/11 ได้มีการจัดประชุม Karl Rove in Hollywood โดยได้มีการเชิญผู้ผลิตภาพยนตร์ให้เข้ามาร่วมในการทำสงครามกับความหวาดกลัว และสร้างภาพยนตร์ให้เกิดสำนึกในการรักชาติ (Kellner, 2010: 1)

ส่วนที่สอง “*ไอ้มนุษย์แมงมุมและความเป็นชายรูปแบบใหม่: บทสะท้อนแนวพระเอกแบบใหม่*” เพื่ออธิบายถึงพัฒนาการของพระเอกในอดีตและรูปแบบพระเอกแบบดั้งเดิมเพื่อเตรียมเปรียบเทียบว่ามีความต่างกับแนวพระเอกและความเป็นชายแบบใหม่อย่างไร นอกจากนี้ยังมีรูปประกอบเพื่อสะท้อนให้เห็นว่า ไอ้มนุษย์แมงมุมในภาพยนตร์ที่สร้างในปี ค.ศ. 2002 และ ค.ศ. 2004 มีความแตกต่างจากไอ้มนุษย์แมงมุมในแบบการ์ตูนที่วาดขึ้นมาก่อนหน้านี้กว่าหลายทศวรรษอย่างไร และท้ายที่สุดความเป็นชายรูปแบบใหม่กับความเป็นผู้นำสหรัฐอเมริกาในยุคบุษรุ่มลุ่มมีความสอดคล้องกันอย่างไร

ส่วนที่สาม “*ไอ้มนุษย์แมงมุมและนโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกา: พลวัตของสถานการณ์และการตัดสินใจของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ในยุคหลังเหตุการณ์ 9/11*” เพื่อวิเคราะห์ถึงเนื้อหาในบทภาพยนตร์ที่มีความสอดคล้องกับนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในยุคสงครามต่อต้านการก่อการร้าย ประเด็นที่สำคัญคือ เนื้อเรื่องจากบทภาพยนตร์มีความสอดคล้องกับนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในยุคประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช อย่างเห็นได้ชัด

และส่วนที่สี่ “*บทสรุปและข้อสังเกตบางประการ: ความส่งท้ายต่อไอ้มนุษย์แมงมุมกับพระเอกแนวใหม่และนโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกา*” เป็นการนำเสนอความส่งท้ายถึงเนื้อหาในภาพยนตร์และข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับภาพยนตร์เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษานในอนาคตต่อไป

2. บทสำรวจภาพยนตร์ไอ้มนุษย์แมงมุม: ความเหมือน ความต่าง และความต่อเนื่องของตัวละคร

ก่อนที่จะเข้าสู่การวิเคราะห์ถึงความเป็นชายรูปแบบใหม่และแนวนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกายุคหลังเหตุการณ์ 9/11 ในบทที่สองนี้ผู้เขียนจะนำเสนอเรื่องย่อของภาพยนตร์ รวมทั้งความเหมือนและความต่างของเนื้อหาและตัวละครในแต่ละภาคโดยสังเขป เพื่อแสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องในภาพยนตร์ที่ยังคงมีอยู่ต่อไป

2.1 **ไอ้มนุษย์แมงมุมภาคหนึ่ง** (Raimi, 2002) หม่อมวิยรูนำพำ ปิเตอร์ ปาร์คเกอร์ (รับบทโดย โทบี้ แม็กไกวร์) อาศัยอยู่กับบ๊ามเมย์ (โรสแมรี แฮร์ริส) และลุงเบน (คลิฟฟ์ โรเบิร์ตสัน) อันเป็นที่รัก ในเมืองควีนส์ นิวยอร์ก ปิเตอร์เป็นเพียงเด็กนักเรียนธรรมดา ๆ ซึ่งเรียนไปพร้อมกับทำหน้าที่เป็นช่างภาพอยู่ที่ Daily Bugle ภายใต้อการติวเข้มของ เจ โจนส์ เจมส์สัน (รับบทโดย เจ เค ซิมมอนส์) เขาแอบหลงรักสาวสวย แมรีเจน วัตสัน (รับบทโดย เคิร์สเตน ดันส์) อยู่อย่างเงียบ ๆ และมีเพื่อนคู่หูคือ แฮร์รี ออสบอร์น (รับบทโดย เจมส์ ฟรังโก)

ในการทัศนศึกษาครั้งหนึ่ง ขณะที่ทั้งปิเตอร์และเพื่อนร่วมชั้น กำลังสาธิตการทดลองทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับแมงมุมอยู่นั้น ปิเตอร์ก็โดนเจ้าแมงมุมตัวหนึ่งที่ถูกดัดแปลงทางพันธุกรรมกัดเข้า จากนั้นไม่ช้าไม่นาน เขาก็พบว่าตัวเขามีพลังพิเศษขึ้นมา เขาได้รับพลังกำลัง และความปราดเปรียวพร้อมด้วยความฉลาดเฉลียว ซึ่งค่อนข้างแน่ใจได้ว่าเป็น "พลังแมงมุม"

หลังจากที่รู้ว่ามีพลังเหล่านี้ในตัว ปิเตอร์ก็ได้ปรากฏตัวในรายการแข่งมวยปล้ำรายการหนึ่ง ที่ถ่ายทอดออกโทรทัศน์ด้วย และด้วยพลังของแมงมุมที่อยู่ในตัวนี้เอง ก็ทำให้เขาชนะคู่ต่อสู้อย่างรวดเร็ว ด้วยเวลาที่ถือเป็นสถิติใหม่เลยทีเดียว ทว่าผู้จัดการแข่งขันครั้งนี้ กลับไม่ยอมจ่ายเงินรางวัลมูลค่าถึง 3,000 ดอลลาร์ให้ โดยกล่าวหาว่า ปิเตอร์โกงเพราะชนะเร็วเกินไป จากนั้นอีกไม่นานเช่นกัน ปิเตอร์ก็มีโอกาสจับขโมย ที่กำลังยกเคาะออฟฟิศของผู้จัดการแข่งขันคนนั้นได้ แต่ด้วยความแค้น เขาจึงปล่อยขโมยคนนั้นไป แต่แล้ว เพียงไม่นานต่อมา ขโมยคนเดียวกับนั้นเอง ก็ได้สั่งหารลุงเบนอันเป็นที่รักของเขา

ปิเตอร์สามารถจับกุมขโมยดังกล่าวได้ในร่างของ "ไอ้มนุษย์แมงมุม" แต่ก็เกิดหวั่นไหวว่า เขาจะไม่ได้เป็นวีรบุรุษอย่างที่ฝันไว้ในเร็ววัน และในช่วงที่กำลังสับสนกับตัวเองอยู่นั้น ปิเตอร์ก็หวนนึกถึงคำที่ลุงเบนเคยบอกได้ "พลังอำนาจอันยิ่งใหญ่ จะมาพร้อมกับความรับผิดชอบมหาศาลเสมอ" (with great power comes great responsibility) ปิเตอร์จดจำคำของลุงเบนจนขึ้นใจ พร้อมกับตกลงใจว่า เขาจะใช้พลังพิเศษที่มีอยู่ในตัว ต่อสู้กับอาชญากรรมทั้งหมด

ขณะเดียวกัน นอร์แมน ออสบอร์น (รับบทโดย วิลเลียม เดโฟ) พ่อของแฮร์รี ออสบอร์น ซึ่งเป็นนักธุรกิจชื่อดังที่ผันถึงความยิ่งใหญ่เหนือใคร ก็กำลังจะมีการเปลี่ยนแปลงในตัวเองเช่นกัน เนื่องจากขณะกำลังทดลองอยู่นั้น ก็เกิดระเบิดใส่ใบหน้า เขา แม้จะเพิ่มพูนความฉลาดเฉลียวและพลังกำลังอันแข็งแกร่ง แต่ก็ทำให้เขาเสียสติเช่นกัน ขณะนี้ เขาได้กลายเป็น "ก๊อบลินตัวเขียว" (Green Goblin) ซึ่งกลายเป็นศัตรูตัวฉกาจของ "ไอ้มนุษย์แมงมุม" ไปเสียแล้ว (Robichaud, 2006: 184) การปรากฏตัวของก๊อบลินตัวเขียวในฐานะผู้ร้ายและตัวประหลาดของภาพยนตร์ ได้กลายมาเป็นโจทย์ใหญ่ของปีเตอร์ในการเล่นบทบาทพระเอกเพื่อปราบผู้ร้ายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในฉากจบของภาพยนตร์ภาคแรกนี้ ปีเตอร์ได้รับมอบภารกิจอันใหญ่ยิ่ง พร้อมกับการตั้งปณิธานอันแน่วแน่ว่า เขาต้องต่อสู้กับเหล่าร้ายและคอยช่วยเหลือประชาชนที่บริสุทธิ์ให้พ้นภัยจากตัวประหลาดและเหล่าโจรผู้ร้ายในเมืองให้จงได้

จากฉากจบที่ผู้กำกับได้ทิ้งท้ายไว้ตรงนี้ จะกลายมาเป็นปัญหาและทางแพร่งที่ทำให้ปีเตอร์ต้องตัดสินใจเลือกครั้งใหญ่ในชีวิตระหว่างบทบาทของฮีโร่กับมนุษย์ธรรมดา เมื่อเข้าสู่ภาพยนตร์ไอ้มนุษย์แมงมุมภาค 2

2.2 ไอ้มนุษย์แมงมุมภาคสอง (Raimi, 2004) เวลาสองปีผ่านไปนับตั้งแต่ที่ปีเตอร์ หนุมินัสย์ฮอนโยนได้เดินแยกทางจากแมริเจน หญิงสาวที่เขาหลงรักมาเป็นเวลานาน แมริเจนยังคงใช้ชีวิตในฐานะนักแสดง และมีผู้ชายคนใหม่ในชีวิต จากเหตุการณ์นี้ ปีเตอร์ตัดสินใจเลือกทางเดินต่อไปบนเส้นทางของฮีโร่เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบต่อเพื่อนมนุษย์ในฐานะของมนุษย์แมงมุม ปีเตอร์กลับต้องเผชิญหน้ากับความท้าทายใหม่เมื่อภารกิจของเขาถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักและถูกตั้งคำถามถึงการอุทิศตนของเขา ภายใต้เงื่อนไขเหล่านี้ ปีเตอร์ต้องดิ้นรนเพื่อรับมือกับ "ของขวัญและคำสาป" จากพลังของเขา กล่าวคือ ในด้านหนึ่ง เขาต้องรักษาสมดุลระหว่างตัวตนในฐานะฮีโร่ที่มีภารกิจอันยิ่งใหญ่อย่างมนุษย์แมงมุม ในอีกด้านหนึ่ง เขาต้องการกลับไปมีความสุขกับการใช้ชีวิตในฐานะนักศึกษาหมาวิทยาลัย ความลักลั่น (dilemma) ที่เกิดขึ้นนี้ ถูกโหมเชื้อไฟขึ้นด้วยความปรารถนาในตัวแมริเจนที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ถึงตอนนี้ เขาต้องการละทิ้งชีวิตลับ ๆ ในฐานะฮีโร่ของเขา เพื่อประกาศความรักที่มีต่อแมริเจนด้วย

ในที่สุด ปีเตอร์ตัดสินใจทิ้งภารกิจของเขาที่เริ่มต้นมาจากภาคแรกด้วยการทิ้งตัวตนของความเป็นมนุษย์แมงมุมไว้เบื้องหลัง เขาตัดสินใจเพิกเฉยกับบทบาทฮีโร่และคำร้องขอความช่วยเหลือจากเหยื่ออาชญากรรม ในทางกลับกันเขามีความสุขกับการใช้ชีวิตในฐานะนักศึกษาและชีวิตรักในวัยรุ่นแจ่มใสเช่นหนุ่มสาวในรั้วมหาวิทยาลัย (Evans, 2006: 165-166) ผลที่ตามมาคือ การปราศจากบทบาทของมนุษย์แมงมุมได้ส่งผลให้อัศวรการก่ออาชญากรรมในกรุงนิวยอร์กพุ่งสูงขึ้นถึงร้อยละ 75 ท่ามกลางตัวเลขที่เกิดขึ้น ปีเตอร์ต้องวนเวียนอยู่กับความคิดของการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ร้องหา มนุษย์แมงมุมสลับกับความรู้สึกผิดในมโนสำนึกของตนเอง (Robichaud, 2006: 177)

ในท้ายที่สุด ปีเตอร์ตัดสินใจวนกลับเข้าสู่บทบาทการเป็นมนุษย์แมงมุม เนื่องจากเขาพิจารณาว่า อำนาจและพลังของเขาจำเป็นต้องมาพร้อมกับความรับผิดชอบอันใหญ่ยิ่ง อย่างไรก็ตามในครั้งไม่ได้เรียบง่ายดังเดิม เมื่อเขาต้องเผชิญหน้ากับวายร้ายหนวดปลาหมึกที่มีพลังมหาศาลอย่าง ด็อกเตอร์ฮ็อคโตปูล หรือ “ด็อก-ฮ็อค” (รับบทโดย อัลเฟรด โมลิโน) ในช่วงเวลาเดียวกัน มิตรภาพระหว่างปีเตอร์กับเพื่อนสนิทของเขาอย่าง แฮร์รี่ต้องตกอยู่ในเงามืด สาเหตุหลักเกิดจากแฮร์รี่ถูกพยาบาลต่อมนุษย์แมงมุม อันเนื่องมาจากความเข้าใจผิดว่ามนุษย์แมงมุมคือ ผู้ที่สังหารพ่อและต้องรับผิดชอบต่อการตายของพ่อ ถึงตรงนี้ปีเตอร์ต้องเรียนรู้ที่จะยอมรับในชะตากรรมและพันธนาการที่มาพร้อมอำนาจพิเศษในฐานะฮีโร่ เพื่อหยุดคนบ้ารายนี้

จากบทสำรวจภาพยนตร์ทั้งสองภาคในช่วงต้น เนื้อหาของไอ้มนุษย์แมงมุมทั้งสองภาค สะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินเรื่องของเนื้อหาทั้งสองภาคมีความต่อเนื่องกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ การก้าวขึ้นมารับบทบาทยอดมนุษย์ของเด็กหนุ่มที่กำลังอยู่ในช่วงชีวิตของวัยรุ่นและวัยรักได้ทำให้พระเอกเกิดปัญหาในการแบ่งบทบาท อันนำไปสู่การยุติบทบาทฮีโร่ชั่วคราว แต่ในท้ายที่สุดแล้วเมื่อสังคมเรียกร้องให้ไอ้มนุษย์แมงมุมกลับมามีบทบาทในการปกป้องชาวเมืองนิวยอร์กต่อไป ความจำเป็นในการรับผิดชอบอันยิ่งใหญ่ก็กลับมา นี่คือนิทานที่สำคัญ ในขณะที่เดียวกันภาพยนตร์ได้สะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ภาระในการเป็นฮีโร่มีทั้งดีและไม่ดี ในด้านหนึ่งฮีโร่จะได้รับคำชมเชยจากคนบางกลุ่ม ในขณะที่คนอีกกลุ่มกลับตั้งคำถามและวิพากษ์วิจารณ์ฮีโร่อย่างรุนแรง ภาพยนตร์ได้สะท้อนให้เห็นถึงความเสียสละอย่างใหญ่

หลวงของการเป็นยอดมนุษย์ ในส่วนของตัวละคร สิ่งที่มีความแตกต่างไปจากเดิมได้แก่ ผู้ร้ายที่เปลี่ยนตัวไปแต่ความร้ายกาจยังคงเหมือนเดิม นั่นหมายความว่าความจำเป็นในการปฏิบัติการของฮีโร่ยังคงอยู่ต่อไป ในขณะที่พระเอกยังเป็นคนเดิม อันหมายความว่าความถึงบทบาทที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องของการเป็นฮีโร่

ในประเด็นดังกล่าวนี้ งานของ Layman (2006: 197-204) ได้ชี้ให้เห็นว่า บทบาทของฮีโร่มักถูกตั้งคำถามจากสังคม แต่การที่ปีเตอร์ยอมทวนกลับมารับบทบาทมนุษย์แมงมุมอีกครั้ง เป็นระบบวิธีคิดที่มีเหตุผลในตัวเอง 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1) หากคุณเลือกที่จะละเลยหรือบกร่องต่อการทำหน้าที่ตามศีลธรรม (moral duty) คุณอาจต้องเผชิญกับผลลัพธ์ในเชิงลบต่อตัวคุณไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม

2) การทำหน้าที่ตามศีลธรรมเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง

3) การทำหน้าที่ตามศีลธรรมเป็นเพียงวิธีการเดียวในการสร้างความ- เป็นหนึ่งเดียวในจิตวิญญาณของคุณได้ องค์ประกอบของความเป็นหนึ่งเดียวนี้ หมายถึง ความสงบในจิตใจ (peace of minds) อันเกิดจากการปฏิบัติความดี

4) การทำหน้าที่ตามศีลธรรมเป็นรางวัลอันยิ่งใหญ่ที่ไม่มีรางวัลใดมา ทัดเทียมได้ ในแง่ที่ว่าคุณย่อมมีภาพลักษณ์ของผู้ทรงคุณธรรมในสายตาของผู้อื่น

5) การทำหน้าที่ตามศีลธรรมเป็นการปูทางสู่การยอมรับในระดับยาว รวมไปถึงชีวิตหลังความตายอีกด้วย

โดยรวมแล้ว ภาพยนตร์ไอ้มนุษย์แมงมุมทั้งสองภาคจึงมีความต่อเนื่องของ ตัวละคร ในขณะที่เดียวกัน ก็แฝงถึงความแตกต่างของการตัดสินใจของตัวละครเอกเมื่อ เข้าสู่ทางแพร่ง ในประเด็นดังกล่าวนี้ บทบาทของปีเตอร์ในฐานะมนุษย์แมงมุมจึงมีความสอดคล้องกับบทบาทของสหรัฐอเมริกาในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของ ผู้นำสายเหยี่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นโยบายของสหรัฐอเมริกาในการจัดการกับเหล่า ร้ายของโลกได้รับการตอบสนองอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นในสมัยของประธานาธิบดี บุชรุ่นลูก ในยุคสมัยดังกล่าว อัตลักษณ์ของความเป็นจักรวรรดิได้ปรากฏชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การสร้างกองกำลังทหารในแบบที่ไม่สามารถมีใครทัดทานได้ หรือการโจมตีก่อนที่ ภัยคุกคามจะมาถึงตัว (Preemptive strike) เพื่อป้องกันปรามศัตรูจากภายนอก แม้ว่าจะ

อยู่ท่ามกลางเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักก็ตาม นอกจากนี้บทบาทของปีเตอร์ยังสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นชายในรูปแบบใหม่ผ่านนโยบายการต่างประเทศในแบบสายเหยี่ยวด้วย (Mann, 2004: ix-xix, 359-372)

3. ไขมันมนุษย์แมงมุมและความเป็นชายรูปแบบใหม่: บทสะท้อนแนวพระเอกแบบใหม่

ในบทนี้ผู้เขียนต้องการแสดงให้เห็นว่า “ไขมันมนุษย์แมงมุม” เป็นบทสะท้อนถึงความ เป็นชายและพระเอกแนวใหม่อย่างไร จากการศึกษาจะพบสิ่งที่ได้คือไขมันมนุษย์แมงมุมในรูปแบบของภาพยนตร์ ณ ปัจจุบันมีความต่างกับไขมันมนุษย์แมงมุมแบบการ์ตูนในอดีตอย่างเห็นได้ชัดทั้งในเรื่องรูปแบบของร่างกายและลักษณะนิสัยบางประการ ภาพตัวอย่างที่จะปรากฏในบทนี้เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นได้เป็นอย่างดีว่าไขมันมนุษย์แมงมุมยุค 2000 จะมีความแตกต่างกับไขมันมนุษย์แมงมุมในอดีตและพระเอกการ์ตูนในยุคก่อนอย่างชัดเจน เราอาจกล่าวได้ว่าแนวคิดเรื่อง “ความเป็นชายรูปแบบใหม่” มีส่วนสำคัญในการกำหนดรูปแบบความเป็นพระเอกแบบใหม่ที่เป็นเด็กหนุ่มอายุน้อย มีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยว และมีความมุ่งมั่นที่จะปราบอธรรม แต่ในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับการดูแลตนเองมากขึ้น จิตใจอ่อนโยน และสนใจในสตรีเพศอย่างจริงจัง ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงการคลี่คลายที่สำคัญของพระเอกในยุคปัจจุบันที่จะทำหน้าที่สองด้านไปพร้อมกันกล่าวคือ ทั้งหน้าที่ต่อชาวโลกในการสร้างสันติสุขควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญกับตนเองมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้นอกเหนือไปจากรูปตัวอย่างที่ปรากฏในบทความนี้แล้วผู้เขียนจะหยิบยกตัวอย่างจากนิตยสารสำหรับผู้ชายในฐานะที่เป็นสื่ออีกประเภทหนึ่งที่สามารถทำหน้าที่สะท้อนในเรื่องอัตลักษณ์ของความเป็นชายสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตได้อย่างชัดเจนเช่นเดียวกัน ในท้ายที่สุดบทที่สามจะโยงเนื้อหาสะท้อนให้เห็นว่า อัตลักษณ์ในเรื่องความเป็นชายแบบใหม่มีความสัมพันธ์กับจักรวรรดินิยมในอดีตและความเป็นผู้นำของประเทศมหาอำนาจสหรัฐอเมริกาอย่างไร และเพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพได้อย่างชัดเจนที่สุด ในขั้นแรกจะ

กล่าวถึงพัฒนาการของพระเอกในอดีตว่ามีลักษณะอย่างไรเพื่อเปรียบเทียบกับแนวพระเอกแบบใหม่ที่จะได้พิจารณาในส่วนต่อ ๆ ไป

3.1 พัฒนาการของพระเอกในอดีตและรูปแบบพระเอกแบบดั้งเดิม

ก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหาหลักของบทความในส่วนของการพิจารณาลักษณะพระเอกและความเป็นชายแนวใหม่ การสำรวจรูปแบบพระเอกในอดีตผ่านภาพยนตร์ถือเป็นสิ่งที่สำคัญในกระบวนการเปรียบเทียบความต่างของพระเอกเก่ากับใหม่ได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างที่สำคัญ เช่น หากเริ่มต้นด้วยพระเอกแบบมิสเตอร์ดีดส์ (Mr. Deeds) จากภาพยนตร์เรื่อง “Mr. Deeds” ที่พระเอกจะมีความเป็นรากหญ้าสูง ศัตรูจะมาจากภายในบ้านหรือภายในประเทศมากกว่าข้างนอกบ้านซึ่งจะต่างจากภาพยนตร์ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองที่ศัตรูจะมาจากภายนอกประเทศมากกว่า ภาพพจน์ของรัฐบาลและบรรดานายทุนจะตีมากกว่าในช่วงต้นที่ชาวบ้านธรรมดาอาจถูกเอารัดเอาเปรียบจากภาครัฐ อย่างไรก็ตามเราอาจกล่าวได้ว่าดีดส์เป็นรูปแบบของพระเอกที่กลายเป็นแม่แบบของพระเอกจำนวนมากในฮอลลีวูด (Hollywood) กล่าวคือ แม้ว่าดีดส์จะเป็นพระเอกแบบบ้านนอกแต่ก็มีความเข้มแข็ง เป็นคนดี และชอบให้ความช่วยเหลือผู้ที่เดือนร้อนโดยการใช้กำลัง แต่การจะก้าวเข้าสู่ความเป็น “ศตวรรษของอเมริกัน” (The American Century) (Luce, 1999: 11-29) ก็ต้องอาศัยความเข้มแข็งของพระเอกในแบบฮีโร่ (action Hero) หรือ “พระเอกแบบสามัญ” (A common man) เช่นเดียวกัน เพียงแต่ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองนี้ความสามัญจะหายไปแต่ความเป็นฮีโร่จะโดดเด่นขึ้นมา มีความพิเศษและอาจดูถูกความสามัญบ้างเนื่องจากไม่เหมาะสมกับความเป็นผู้นำและในบางครั้งอาจจะต้องต่อต้านระบอบประชาธิปไตยบ้าง เหล่านี้เป็นลักษณะของสิ่งที่เรียกว่า “Conversion Narrative” หรือกระแสของหนังที่เปลี่ยนแปลงไป³ จนมาสู่ความเป็นพระเอกในแบบแตรมปี (Tramp) จากภาพยนตร์เรื่อง “Lady and the Tramp” ที่ตัวพระเอกในช่วงแรกมีนิสัยเจ้าชู้ (Playboy) แต่ในขณะเดียวกันก็ได้รับการเปลี่ยนแปลงจากเลดี้ (Lady) ในฐานะนางเอกที่ทำให้พระเอกมีความรับผิดชอบมากขึ้นควบคู่ไปกับความเป็นผู้นำในตัวเองและต่อครอบครัว

³ โปรดดู แนวคิดเรื่อง “Conversion narrative” ใน Elkins, 2005.

ปรากฏการณ์ในช่วงต้นนี้มีความสอดคล้องกับการเมืองในช่วงสงครามเย็นที่มีภัยคุกคามจากข้างนอกโดยเฉพาะจากคอมมิวนิสต์และกระแสลัทธิแมกคาร์ธิ (McCarthyism) โดยเน้นที่การต่อต้านพวกรักเพศเดียวกันหรือพวกที่ระบุเพศไม่ได้ เนื่องจากเป็นช่วงที่ต้องการสร้างครอบครัวและสังคมแบบอเมริกันขึ้นมา สิ่งที่เกิดขึ้นต่อมาได้แก่ กระแสที่เกิดขึ้นนี้ยังได้ถูกถ่ายทอดออกมาอย่างสอดคล้องกันในระดับของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศผ่านภาพยนตร์เรื่อง *"The King and I"* ที่บทบาทของแอนนา (Anna) จะเปรียบเสมือนสหรัฐอเมริกาที่มีบทบาทในการออกมาดูแลประเทศอื่นด้วย โดยในเรื่องผู้ที่ถูกดูแลจะเป็นรัชกาลที่ 4 ที่ถูกวางกรอบให้คล้ายกับเด็กน้อยที่ต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากแอนนาในการทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความทันสมัยและมีความเป็นอารยะมากขึ้นภายใต้บริบทของครอบครัวร่วมกับผู้ใหญ่อุดูแลเด็กหรือ *"การทำให้ประเทศอื่นเป็นทารก"* (Infantilization) โดยสอดแทรกทฤษฎีเรื่องการพัฒนา (development theory) ว่าประเทศด้อยพัฒนาเป็นเด็กที่ต้องเดินตามผู้ใหญ่ที่ไว้ใจได้ในฐานะประเทศที่พัฒนาแล้ว ดังนั้นแม้ว่าตัวเอกจะเป็นหญิงแต่ก็สามารถอนุมานได้กับบทบาทของพระเอกที่เริ่มออกสู่เวทีระดับระหว่างประเทศในการดูแลประเทศอื่นด้วย

เมื่อเข้าสู่ช่วงสงครามเย็นระลอกที่สอง รูปแบบของความเป็นชายดังกล่าวยังคงถ่ายทอดมาอย่างต่อเนื่อง พระเอกในยุคนี้จะเน้นที่ความกำยำของร่างกายอย่างชัดเจน เป็นรูปแบบของอัตลักษณ์ในเรื่องความเป็นชายที่สะท้อนผ่านร่างกายของผู้ชาย ภาพยนตร์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของความเป็นชายได้อย่างชัดเจนได้แก่ *"Rocky"* หรือ *"Rambo"* ที่เราจะเห็นถึงรูปแบบของผู้นำที่ต่างจากแตรมปีหรือแอนนาไป ร่างกายของร็อกกี้และแรมโบ้จะมีความใหญ่โตสอดคล้องกับกระแสสงครามเวียดนามที่กำลังเข้มข้น พระเอกในแนวนี้ถูกตีความว่ามีความเข้มแข็งที่จะเป็นผู้นำในการรักษาเสถียรภาพให้แก่โลก ความเข้มแข็งสามารถวัดได้ด้วยกำลังทางทหารที่สหรัฐอเมริกาครอบครองอยู่ อย่างไรก็ตามเมื่อสหรัฐอเมริกาประสบกับความพ่ายแพ้ในสงครามเวียดนามทำให้ความมั่นใจสูญหายไป จึงต้องมีการทบทวนบทบาทใหม่ว่าความแข็งแกร่งกำยำของร่างกายอาจไม่ใช่คำตอบของชัยชนะทั้งหมด พระเอกในภาพยนตร์ช่วงปลายทศวรรษที่ 80 หรือระลอกสุดท้ายของสงครามเย็นนี้จึงถูกสร้างให้มีความลึกซึ้งและ

ละเอียดอ่อนมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญที่สุด คือมีความอ่อนแอภายในจิตใจบางประการที่ต้องได้รับการคลี่คลาย ความน่าดึงดูดของร่างกายที่มีความกำยำลดลงและถูกมองว่าเป็นคำสาปที่ต้องได้รับการปลดปล่อย โดยภาพยนตร์ที่เป็นบทสะท้อนได้แก่ “*Beauty and the Beast*” ความใหญ่โตในร่างกายของเจ้าชายกลับกลายเป็นคำสาปที่ต้องให้เบล (Bell) มาแก้ไข ดังนั้นชายที่มีร่างกายกำยำจะถูกลดทอนให้เข้าสู่สังคมปกติได้อย่างมีความสุข ประกอบการเข้ามาของทุนนิยมทำให้เกิดรอยต่อของพระเอกสมัยเก่าและสมัยใหม่ที่ต้องเปลี่ยนแปลง และการแสดงออกทางอารมณ์ของผู้ชายอย่างเหมาะสมเป็นสิ่งไม่ควรกระทำ

อย่างไรก็ดี เมื่อเข้าสู่ยุคหลังสงครามเย็น ภาพยนตร์เรื่อง “*The Lion King*” เป็นบทสะท้อนให้เราได้เห็นถึงความเป็นชายในฐานะผู้นำโลกในแบบกษัตริย์นักปรัชญา (Philosopher King)⁴ มีพลังกำลัง อำนาจ ความสง่างาม บารมี ความรอบด้าน ความเสียสละ ครอบครัวยุทธ์ และถ้อยคำพิเศษต่าง ๆ มากมาย ในเรื่องมูฟาซาผู้เป็นพ่อได้ถ่ายทอดคำสอนต่าง ๆ มาให้แก่ซิมบาผู้ที่เป็นลูกได้ปฏิบัติตามแนวทางและกรอบที่ได้วางไว้ ซิมบาต้องรักษาดินแดนของตนมิให้ปนเปื้อนกับผู้อื่นที่อยู่นอกกลุ่ม หน้าที่สำคัญได้แก่การรักษาสมดุลในดินแดนมีผู้นำผู้ตาม และการจะเป็นผู้นำที่ดีต้องถอดแบบมาจากความยิ่งใหญ่ของพ่อ อยู่ในโอวาทที่ได้รับการถ่ายทอดมา เมื่อใดก็ตามที่แหกกฎก็จะประสบกับปัญหาและความยุ่งยากต่าง ๆ นานา การที่ซิมบาไปที่สุสานช้างและไปคบกับสการ์เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พ่อถึงแก่ความตาย ดังนั้นพระเอกในแบบของซิมบาจะต้องรู้ขอบเขตของตนเอง หากเสียสมดุลอาจนำมาซึ่งความล่มสลายของอาณาจักรได้ นอกจากนี้ผู้นำในกลุ่มจะเป็นผู้ที่มีอายุมากเพราะมีความขุมเยือกเย็นและมีประสบการณ์มากกว่าเด็กหนุ่มทั่วไปซึ่งจะมีความแตกต่างกับพระเอกในปัจจุบันซึ่งจะได้กล่าวต่อไป และท้ายที่สุดคือพระเอกในรูปแบบของนีโม (Nemo) จากภาพยนตร์เรื่อง “*Finding Nemo*” ซึ่งจะต่างจากพระเอกในแบบของซิมบาและมูฟาซาตรงที่มีความกล้าและบ้าบิ่นมากกว่า ดินแดนแบบทะเลไม่มีขอบเขตสิ้นสุดแบบในหุบเขาก้อนหิน (Pride Rock) ดังนั้นการกล้าแหกคอกจึงเป็นสิ่งสำคัญและไม่จำเป็นต้อง

⁴ โปรดดู แนวคิดเรื่อง Philosopher King ใน Aristotle, Book I Ch.I and ii; Book III Ch. Iv, vi, and vii.

ยึดติดพอเป็นต้นแบบ ในทางกลับกันพอที่จะเป็นที่ยอมรับของลูกจะต้องมีความกล้าหาญออกจากกรอบเดิม ๆ ที่เป็นตัวจำกัดความท้าทายใหม่ในโลกกว้าง

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เราจะเห็นได้ว่ารูปแบบของความเป็นชายในอดีตจะมีสองด้านที่มีความแตกต่างกัน ด้านหนึ่งเราจะเห็นพระเอกอย่างบีสต์ที่มีความเป็นสุภาพบุรุษและต้องแก้ไขคำสาปให้แทนที่ด้วยความอ่อนโยนความโอบอ้อมอารี หรือการเผยแพร่ความเป็นครอบครัวผ่านตัวละครอย่างแอนนาที่เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการเผยแพร่แนวคิดของผู้นำในยุคนั้นโดยใช้ความอ่อนโยนของแอนนาเข้าสู่กับความโหดร้าย ป่าเถื่อนและไร้ซึ่งอารยะแบบกษัตริย์ไทยในรัชกาลที่สี่ ในขณะที่เดียวกันพระเอกอย่างซิมบาและนีโมก็เป็นตัวละครที่สะท้อนให้เห็นถึงความกล้าเสี่ยงภัย ต้องการผจญภัย ผ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ด้วยตนเอง และในกรณีของแรมโบ้หรือร็อกก็ก็เป็นแนวพระเอกที่มาตอกย้ำถึงอัตลักษณ์ของความเป็นชายผ่านร่างกายอันกำล่ำสัน ทั้งสองด้านจึงเปรียบเสมือนสองฝั่งของแม่น้ำที่มีความแตกต่างกัน ประเด็นที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำทั้งสองฝั่งนี้จะมาบรรจบเป็นสองด้านของเหรียญที่ไปด้วยกันได้อย่างไร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งความต่างของพระเอกสองด้านนี้จะถูกคลี่คลายมาหลอมรวมเป็นสุภาพบุรุษที่พร้อมจะเป็นผู้นำที่เข้มแข็งได้อย่างไร พระเอกอย่าง “ปีเตอร์ในบทของไ้-มนุษย์แมงมุม” ในภาพยนตร์เรื่อง “Spider-Man” จะกลายมาเป็นคำตอบของประเด็นปัญหาในข้างต้น พระเอกในรูปแบบของปีเตอร์ถือเป็นความเป็นชายรูปแบบใหม่ที่หลอมรวมเอาสองด้านของพระเอกในข้างต้นเข้าไว้ด้วยกันในคน ๆ เดียว กล่าวคือมีทั้งความเป็นสุภาพบุรุษและความอ่อนโยนควบคู่ไปกับความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวในการปราบเหล่าร้ายให้หมดไปจากโลกภายใต้ร่างกายที่แข็งแรงแต่ไม่ใหญ่โต กล่าวคือหน้าที่หลักของฮีโร่ยังคงอยู่ที่การปราบอธรรมให้สิ้นซากแต่ก็ให้ความสำคัญกับร่างกายของตนเอง ดูแลตนเองมากขึ้น และให้ความสนใจในสตรีเพศ

3.2 ความเป็นชายแนวใหม่กับพระเอกแบบใหม่ผ่านนิตยสารสำหรับผู้ชาย ในการพิจารณาความเป็นชายแนวใหม่นี้ยังสามารถศึกษาอัตลักษณ์ของความเป็นผู้ชายแนวใหม่ได้ผ่านทาง “นิตยสารสำหรับผู้ชาย” ในประเด็นดังกล่าวนี้ เดวิด กันต์เลทท์ (David Gauntlett) ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า “นิตยสารสำหรับผู้ชายมิได้เป็นสื่อที่มาตอกย้ำถึงค่านิยมความเป็นชายในรูปแบบเก่า ๆ และไม่ใช่วิถีปฏิบัติต่อต้านลัทธิ-

สตรีนิยม (Feminism) แต่แท้ที่จริงแล้วความนิยมในนิตยสารสำหรับผู้ชายอย่างแพร่หลายในปัจจุบันกลับเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความไม่มั่นใจของผู้ชายที่กำลังพยายามค้นหาความเป็นตัวเองในโลกสมัยใหม่ เรียนรู้ถึงการวางตัวและประพฤติในการสร้างความสัมพันธ์ และการหาคำแนะนำที่ถูกต้องว่าจะสามารถเรียกร้องความสนใจ เป็นที่รักและเคารพของผู้หญิง และดำเนินความสัมพันธ์กับเพื่อนชายได้อย่างไร” นิตยสารสำหรับผู้ชายเป็นบทสะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของความเป็นชายรูปแบบใหม่ที่เน้นการดูแลตัวเองมากขึ้นโดยเนื้อหาในนิตยสารจะสร้างความมั่นใจให้กับผู้ชายที่กำลังตั้งคำถามในสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันว่า “สิ่งนี้เขาทำถูกแล้วหรือไม่และมันสมบูรณ์เพียงพอไหม” โดยรวมแล้วกันต์เลทท์เห็นว่า นิตยสารสำหรับผู้ชายในปัจจุบันจะทำให้ผู้อ่านได้ตระหนักว่าคุณเป็นชายหนุ่มที่มีความเพียบพร้อมหรือยัง (Gauntlett, 2002: 180) การเกิดนิตยสารรูปแบบการดำเนินชีวิต (Men's lifestyle Magazines) จึงถือเป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่มาสอดรับกับอัตลักษณ์ความเป็นชายรูปแบบใหม่ในปัจจุบันมากกว่าสิ่งที่โธแมลด์ วิลแลน (Imelda Whelehan) ได้นำเสนอไว้ในหนังสือของเธอชื่อ “OverLoaded: Popular Culture and the Future of Feminism” ว่า “นิตยสารสำหรับผู้ชาย เช่น Loaded, FHM, และ Maxim เป็นความพยายามในการต่อต้านลัทธิสตรีนิยมและทำให้ผู้หญิงกลายเป็นวัตถุ” (Cameron & Gauntlett, n.d.) แต่หากนำสมมติฐานของฟูโกต์ (Foucault) มาตั้งจะพบว่าการเมืองนิตยสารสำหรับผู้ชายของวิลแลนเป็นการมองเพียงมิติด้านเดียวและมองโลกในแง่ร้ายเกินไป ฟูโกต์ได้กล่าวว่า “อัตลักษณ์ก่อตัวมาจากวัตถุต่าง ๆ รอบตัวจนกลายเป็นวาทกรรมที่แพร่หลายของมนุษย์” (Identities were formed from the materials available to people in popular discourses) (Foucault, n.d.) เมื่อเป็นดังนี้ โทนี ชิราโต้ และซูซาน เยลจิง ยืนยันว่านิตยสารสำหรับผู้ชายก็เป็นสิ่งที่ถูกนำมาสร้างเป็นวาทกรรมในอัตลักษณ์ของความเป็นชายเช่นเดียวกัน (Gauntlett, 2013: 153) นี่จึงเป็นสาเหตุที่ผู้เขียนจึงให้ความสำคัญกับการพิจารณารูปแบบของนิตยสารสำหรับผู้ชายในการวิเคราะห์รูปแบบความเป็นชายแนวใหม่

ในหนังสือของกันต์เลทท์ได้มีการหยิบยกตัวอย่างนิตยสารสำหรับผู้ชายขึ้นมา 6 ฉบับ ได้แก่ FHM,⁵ Loaded, Maxim,⁶ Men's Health, Front, และ GQ ซึ่งเนื้อหาล้วนแล้วแต่สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ชายก็เป็นวัตถุได้เช่นเดียวกันเพราะต้องการดูแลตนเองในแบบของความเป็นสุภาพบุรุษ เช่น การดูแลสุขภาพแบบผู้ชาย คำแนะนำในเรื่องเพศสัมพันธ์ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้คนรอบตัว การเลือกรับประทานอาหาร และการแต่งกาย เป็นต้น และในขณะเดียวกันก็ยังมีเนื้อหาของความเป็นชายแบบเดิม เช่น ในเรื่องของรถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า กีฬา ปืน และเครื่องตีไม้บารุงกำลัง เป็นต้น (Gauntlett, 2013: 156-166) นิตยสารสำหรับผู้ชายจึงเปรียบเสมือนอัตลักษณ์ของความเป็นชายรูปแบบใหม่ที่มีสองด้านในเล่มเดียวกัน ในขณะเดียวกันการมีเนื้อหาทั้งสองส่วนประกอบกันนี้ ผู้เขียนเห็นว่าในแง่หนึ่งก็เป็นการสามารถโต้แย้งข้อสงสัยที่ว่าผู้ชายที่ดูแลตนเองมากขึ้นจะหมายถึงผู้ชายที่มีความเบี่ยงเบนทางเพศ (โดยเฉพาะการเบี่ยงเบนไปเป็นเกย์) เพราะในความเป็นจริงแล้วหากเจียดคือในประโยชน์ของฟูโกต์ข้างต้น การที่นิตยสารสำหรับผู้ชายมีเนื้อหาที่สะท้อนถึงความอ่อนโยนมากขึ้นก็มิได้เป็นเพียงการเสนอความเป็นผู้ชายเพียงด้านเดียว เพราะเนื้อหาในเรื่องความเป็นชายที่มีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยว (เช่น ปืนหรือกีฬา) ก็ยังมีอยู่ซึ่งนั่นหมายความว่า อัตลักษณ์ความเป็นชายก็ยังมิใช่เพียงแต่ความเป็นชายรูปแบบใหม่ที่มีความรอบด้านและได้รับการคลี่คลายมากยิ่งขึ้น จากตัวละครในภาพยนตร์เรื่องไอ้มนุชย์แมงมุม จึงจะเห็นได้ว่าปีเตอร์จะมีทั้งสองบทบาทในข้างต้นควบคู่กันไป

⁵ สำหรับนิตยสาร "FHM" เป็นชื่อย่อที่มาจากชื่อนิตยสารเต็มว่า "For Him Magazine" ซึ่งผู้เขียนขอเสนอมุมมองว่า ชื่อนิตยสารที่ใช้คำว่า "Him" ก็เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นชายในปัจจุบันที่มีฐานะกลายเป็นกรรม (Objective) ที่ "ถูกดู" มากขึ้นแล้วและต่างจากในอดีตที่จะเป็น "ผู้ดู" สตรีเพศเป็นหลัก

⁶ สำหรับนิตยสาร "Maxim" มีคำขวัญโฆษณาหนังสือว่า "เป็นผู้ชายให้เป็น" ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าคำขวัญเป็นตัวละครสะท้อนถึงบริบทในสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้ชายต้องให้ความสนใจในร่างกายของตนเองมากขึ้น และไม่ใช่ว่าความใหญ่โตกำยำของร่างกายแต่จะรวมรวมถึงการใช้ชีวิต การวางตัว และการเข้าสังคมในโลกสมัยใหม่ด้วย

3.3 บทเปรียบเทียบพระเอกแนวแบบดั้งเดิมกับพระเอกแบบใหม่:

ไอ้মনุขย์แมงมุมในภาพยนตร์ยุค 2000 กับไอ้মনุขย์แมงมุมในการ์ตูนและพระเอกในอดีต เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นภาพที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นผู้เขียนได้นำภาพประกอบตัวอย่างเพื่อแสดงให้เห็นถึงความต่างในสองประเด็นว่า ไอ้มนุขย์แมงมุมแบบการ์ตูนในอดีตและไอ้มนุขย์แมงมุมแบบภาพยนตร์ในปัจจุบันมีความแตกต่างกันอย่างไร และไอ้มนุขย์แมงมุมในปัจจุบันกับพระเอกของมาร์เวลในยุคอดีตซึ่งเป็นช่วงเดียวกับไอ้มนุขย์แมงมุมในรูปแบบการ์ตูนมีความแตกต่างกันอย่างไร

ประเด็นแรก ได้แก่ การเปรียบเทียบไอ้มนุขย์แมงมุมแบบการ์ตูนในอดีตและไอ้มนุขย์แมงมุมแบบภาพยนตร์ในปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบแล้วจะเห็นได้ว่าไอ้มนุขย์แมงมุมในการ์ตูนจะมีความล่ำของร่างกายมากกว่า และเรื่องรักใคร่ยังไม่ปรากฏชัดแต่จะเน้นไปที่การปราบเหล่าร้ายเป็นหลัก ในขณะที่พระเอกแบบฮีโร่จะทำหน้าที่ทั้งปราบอธรรมและจีบสาวไปในขณะเดียวกันด้วย ดังนั้นความใหญ่โตกำยำของร่างกายจึงไม่มีความสำคัญเท่ากับการมีร่างกายแข็งแรงแต่ดูดีสามารถดึงดูดเพศตรงข้ามได้

จากภาพการ์ตูนภาพที่หนึ่งและสองจะเห็นได้ว่าความแข็งแรงกำยำของไอ้มนุขย์แมงมุมในภาคการ์ตูนยังคงมีอยู่อย่างชัดเจนแม้จะไม่ใหญ่โตเท่ากับพระเอกในรุ่นราวคราวเดียวกันในสังกัดของมาร์เวล (โปรดดูภาพที่ 3 ประกอบ) แต่หากเปรียบเทียบกับไอ้มนุขย์แมงมุมในภาพยนตร์ปัจจุบันในภาพที่สามและภาพที่สี่ประกอบจะเห็นได้ว่าความใหญ่ของร่างกายยังเล็กกว่าขนาดร่างกายของไอ้มนุขย์แมงมุมในอดีตอย่างชัดเจน

ในส่วนของเนื้อหาเรื่องการให้ความสำคัญกับการจีบสาวของไอ้มนุขย์แมงมุมในปัจจุบันในฐานะส่วนหนึ่งของพระเอกแนวใหม่นี้ ผู้อ่านอาจตั้งคำถามว่า พระเอกอย่างบีสต์ก็ให้ความสำคัญกับการจีบเบลเช่นเดียวกัน แต่ผู้เขียนเห็นว่าจุดประสงค์ในการจีบสาวของพระเอกทั้งสองมีความแตกต่างกันในประเด็นที่สำคัญได้แก่ ในขณะที่ไอ้มนุขย์แมงมุมจีบสาวเพื่อความต้องการทางเพศของตนเองและหน้าตาในสังคม (แรงขับทางเพศของตนเองจะเห็นได้จากฉากจูมพิตนางเอกและการเล้าโลมเนื้อตัวของนางเอก) แต่บีสต์จะให้ความสำคัญกับการจีบสาวในฐานะของการเป็นเครื่องมือ

ปลดปล่อยตนให้พ้นจากความเป็นอสูรที่ชั่วร้าย ความจำเป็นในการจับสาวจึงมีความ-
ต่างกันและผู้เขียนเห็นว่า การจับสาวในแบบของปีเตอร์เป็นบทสะท้อนเรื่องความเป็น
ชายสองด้านของพระเอกแนวใหม่ที่สอดคล้องกับเนื้อหาในนิยายสารสำหรับผู้ชาย

ภาพที่ 1 ไอ้มนุษย์แมงมุมแบบการ์ตูนในอดีต



ที่มา: Ginocchio, 2013; Cruz, 2004.

ภาพที่ 2 ไอ้มนุษย์แมงมุมแบบภาพยนตร์ในปัจจุบัน

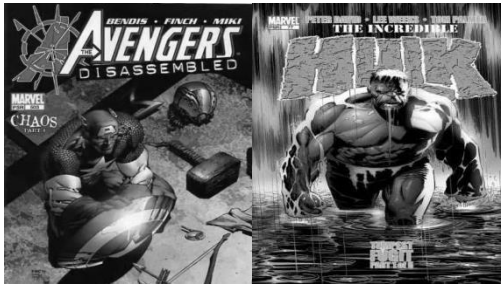


ที่มา: Coral, 2017.

ประเด็นที่สอง ได้แก่ การเปรียบเทียบไอ้มนุษย์แมงมุมในปัจจุบันกับพระเอก
ของมาร์เวลในยุคอดีต เช่น กับตันอเมริกา (Captain America) และเดอะฮัลค์ (The
Hulk) ซึ่งเป็นพระเอกที่มีกำเนิดในช่วงเดียวกับไอ้มนุษย์แมงมุมในรูปแบบการ์ตูน เมื่อ
เปรียบเทียบแล้วจะเห็นได้ว่า ในอดีตพระเอกจะมีร่างกายกำยำอย่างชัดเจน ในขณะที่

ไอ้มนุษย์แมงมุมในปัจจุบันจะมีร่างกายแข็งแรงแต่ไม่กำยำใหญ่โต (โปรดดูภาพที่ 2 ประกอบ) มีความล่องและเป็นหนุ่มมากกว่า ดังนั้นจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีความเปลี่ยนแปลงในแนวความคิดเรื่องความเป็นชายรูปแบบใหม่ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นพระเอกรูปแบบใหม่ในไอ้มนุษย์แมงมุมแบบภาพยนตร์ที่ต่างจากการ์ตูนอย่างชัดเจน

ภาพที่ 3 กับต้นอเมริกันและเดอะฮัลก์



ที่มา: Marvel, 2004; 2012.

3.4 ความเป็นชายแบบใหม่กับความเป็นผู้นำของสหรัฐอเมริกา จากเนื้อหาในช่วงต้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผู้นำของสหรัฐอเมริกาในแต่ละยุคต่างสะท้อนแนวความคิดและความเป็นผู้นำประเทศของออกมาได้โดยผ่านเนื้อหาและรูปแบบพระเอกในภาพยนตร์ ซึ่งนั่นหมายความว่าประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุชก็ได้รับการสะท้อนแนวความคิดในการเป็นผู้นำผ่านบทภาพยนตร์เช่นเดียวกันและในขณะเดียวกันก็ได้รับอิทธิพลของความเป็นชายแบบใหม่ด้วย กล่าวคือ ผู้นำจะคิดเล็กคิดน้อยมากขึ้นและมีสองภารกิจที่สำคัญในคราวเดียวกัน ในด้านหนึ่งบุชได้เผยแพร่แนวความคิดนโยบายสงครามต่อต้านการก่อการร้าย นำกองกำลังบุกประเทศอัฟกานิสถานเพื่อทำลายกลุ่มอัลเกดดาห์และค้นหาบินลาเดน และยังใช้กองกำลังบุกอิรักเพื่อปลดแอกประชาชนอิรักและทำลายฐานอาวุธทำลายล้างสูง (Weapons of Mass Destruction) แต่ในอีกด้านหนึ่งก็ต้องมีนโยบายเพื่อสังคม รักษาหน้าตาในการเลือกตั้ง ต้องออกโทรทัศน์ เพราะฉะนั้นจึงมีสองบทบาทสำคัญควบคู่กันไป

ภาพที่ 4 โทบี้ แม็กไกวร์ของปีเตอร์ ปาร์คเกอร์ที่เป็นพระเอกแบบชายหนุ่ม



ที่มา: Spider-Man 2, 2004.

โดยภาพรวมแล้วไอ้มนุษย์แมงมุมในแบบปีเตอร์ที่นำแสดงโดยแม็กไกวร์ มีความเป็น “เด็กหนุ่ม” ซึ่งเราอาจสร้างคำอธิบายได้ว่า จักรวรรดินิยมอเมริกันที่นำโดยผู้นำแบบเก่า ๆ และมีความอาวุโสทางด้านอายุ มีความเป็น “ชายแก่” มันมีความอึดตัว จึงต้องมีคนสืบทอดตำแหน่งต่อไป ดังนั้นการก้าวขึ้นมาของแนวพระเอกแบบใหม่ที่มีความเป็นหนุ่มจึงเป็นการสะท้อนถึงความใหม่และแสดงให้เห็นว่าความเป็นจักรวรรดิอเมริกันยังไม่อึดตัวแต่เพิ่งเริ่มต้นและสามารถก้าวหน้า พัฒนา และเติบโตไปอีกไกล นี่จึงเป็นความต่างของผู้นำในแบบพ่อและลูกที่รุ่นลูกจะมีความใหม่กว่าและมารื้อฟื้นความสำคัญ (Revitalize) ของความเป็นจักรวรรดิให้กลับมาอีกครั้ง เพราะอายุของฮีโร่ถือเป็นสิ่งสำคัญในการปกครองด้วย

หากเปรียบเทียบภาพของแม็กไกวร์ของปีเตอร์ที่เป็นพระเอกแบบชายหนุ่ม ในภาพที่ 4 และภาพของนักแสดงในภาพยนตร์เรื่อง “Space Cowboy” ในภาพที่ 5 แล้วจะพบว่ามีความต่างกันอย่างชัดเจน ประสิทธิภาพของเด็กหนุ่มในการทำงานยังคงสามารถทำงานและปราบอธรรมได้อีกยาวนานในขณะที่พระเอกทั้งสี่คนในฐานะดาวบอยออกาศวัยกว่า 60 ปีเมื่อจบภารกิจกู้โลกในครั้งนี้ก็ต้องรามืออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ดังนั้นหากนาซ่าและสหรัฐอเมริกาต้องการรักษาความมั่นคงของโลกให้คงอยู่ตลอดไปจึงมีความจำเป็นที่คนหนุ่มในประเทศต้องได้รับการฝึกขึ้นมาทดแทนดาวบอยออกาศเฉพาะกิจทั้งสี่คนนี้ กรณีของหนังที่มีเนื้อหาแบบเดียวกันยังอาจดูได้จากภาพยนตร์เรื่อง “Men in Black” ที่ภารกิจของโจนส์กำลังจะหมดลงพร้อมกับอายุที่

มากขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่วิล สมิท ซึ่งเป็นคนหนุ่มถูกเรียกตัวเข้ามารับการทดสอบเพื่อเรียนรู้ภารกิจในการกู้โลกต่อไป ภาพยนตร์เหล่านี้จึงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการเปลี่ยนผ่านภารกิจจากคนรุ่นเก่าไปสู่เด็กหนุ่มรุ่นใหม่ที่มีไฟและอายุการทำงานน้อยกว่าในระยะยาว

ภาพที่ 5 พระเอกต่างวัยจากภาพยนตร์เรื่อง MIB และเรื่อง Space Cowboy



ที่มา: AINHOA ICÍGAR, 2013; Space Cowboys poster, 2000.

ตัวอย่างที่มีความชัดเจนมากที่สุดในโลกของความเป็นจริงได้แก่ ในยุคของจักรวรรดินิยมอังกฤษ ส่วนกลางได้ออกกฎหมายให้เจ้าหน้าที่ที่ไปประจำการในดินแดนต่างเกษียณอายุราชการก่อนถึง 60 ปีโดยมีเหตุผลที่สำคัญคือ เจ้าหน้าที่ปกครองที่แก่เกินไปจะไม่ได้รับความศรัทธาจากผู้ที่อยู่ใต้การปกครอง ลูกอานานิคมอาจมองว่าเจ้าอาณานิคมไม่มีความสามารถแล้ว ส่วนกลางจึงออกกฎหมายให้ใช้เจ้าหน้าที่หนุ่มช่วงอายุ 20 ต้น ๆ เข้าประจำการแทนและไม่มีการแต่งงาน ตัวอย่างนี้จึงเป็นการสะท้อนการใช้สัญลักษณ์ของจักรวรรดินิยมผ่านร่างกายของความเป็นชาย

หากพิจารณาที่ในสมัยประธานาธิบดีบิล คลินตันจะมีความคล้ายคลึงกับบทบาทของซิมบ้าที่จำกัดบทบาทแคในดินแดนที่พอกำหนดให้เท่านั้น และในความเป็นจริงภารกิจของคลินตันก็มีเพียงการเข้าไปในโคโซโวและรวันดาเท่านั้น ในขณะที่บุษรูนลูกจะเริ่มตั้งแต่การเข้าไปในอัฟกานิสถานและทำสงครามกับอิรักอย่างจริงจัง รูปแบบพระเอกของบุชจึงมีสองด้านมากกว่าคลินตันในแง่เนื้อหา

ในส่วนต่อไปผู้เขียนจะแสดงให้เห็นว่า นอกเหนือไปจากอิทธิพลของความ- เป็นชายหรือพระเอกรูปแบบใหม่ที่สะท้อนออกมาในความเป็นผู้นำของประธานาธิบดี แล้ว ในส่วนของนโยบายต่างประเทศของบุชก็มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของ ภาพยนตร์อย่างชัดเจน ในส่วนต่อไปจึงจะเป็นการวิเคราะห์ให้เห็นว่าเนื้อหาและ นโยบายมีความสอดคล้องกันในด้านใดบ้าง

4. ไอ้มนุษย์แมงมุมและนโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกา: พลวัต ของสถานการณ์และการตัดสินใจของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ในยุคหลังเหตุการณ์ 9/11

หลังจากที่ได้พิจารณาแนวความคิดเรื่องพระเอกและความเป็นชายแบบ ใหม่ในบทที่แล้ว ในบทนี้ผู้เขียนจะนำเนื้อหาและบทสนทนาในหนังมาโยงวิเคราะห์เข้ากับนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในปัจจุบันหรือในยุคแห่งการก่อการร้ายเมื่อ เหตุการณ์ 9/11 ได้เกิดขึ้นและถือเป็นการรุดม่านเปิดฉากสงครามต่อต้านการก่อการ- ร้ายของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุชอย่างเต็มรูปแบบ เนื้อหาในภาพยนตร์มี ความสอดคล้องกับนโยบายหลายและท่าทีของผู้นำสหรัฐอเมริกาในหลาย ๆ ประเด็น ตั้งแต่การเปิดฉากสงคราม การเข้าไปตั้งระเบิดในอิรักสถาน การเข้าไปปลดแอก ประชาชนชาวอิรัก จนกระทั่งถึงความพยายามในการถอนกำลังและยุติการครอบครอง อิรัก แต่ท้ายที่สุดผู้เขียนเห็นว่าเนื้อหาของภาพยนตร์ก็ยังคงเห็นด้วยกับการทำสงคราม ต่อต้านการก่อการร้ายเมื่อไอ้มนุษย์แมงมุมต้องกลับมารับมือกับบทบาทพิทักษ์โลกอีก ครั้งหลังจากที่ต้องประสบกับปัญหาภายในบ้านหรือปัญหาส่วนตัว ในแง่หนึ่งเมื่อ สถานการณ์ในอิรัก ณ ปัจจุบันยังไม่มีความชัดเจนว่าจะออกมาในทิศทางใด ผู้เขียน เห็นว่าเนื้อหาในไอ้มนุษย์แมงมุมทั้งสองภาคอาจจะเอื้อให้เรามองภาพในอนาคตได้ว่า ท้ายที่สุดแล้วบทบาทของสหรัฐอเมริกาจะอยู่ที่ใดและมีความคล้ายคลึงกับสงคราม เวียดนามหรือไม่

4.1 เหตุการณ์ 9/11 กับความตายของลุงเบน: ที่มาของนโยบาย ต่างประเทศสหรัฐอเมริกาในยุคแห่งการก่อการร้าย ในบทที่สองผู้เขียนได้กล่าวถึง

เนื้อหาโดยรวมของภาพยนตร์ทั้งสองภาคของไอ้মনุษย์แมงมุมแล้ว ในส่วนนี้จะเป็น การนำเนื้อหาในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องจากข้างต้นมาขยายความและคลี่คลายเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ว่า เนื้อหาของภาพยนตร์ในประเด็นใดมีความสอดคล้องกับนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในยุคบุชรุ่นลูกและสถานการณ์ในการเมืองระหว่างประเทศอย่างไร

ในประเด็นแรกนี้ผู้เขียนเห็นว่า การตายของลุงเบนกับการใช้เครื่องบินชนตึกของกลุ่มก่อการร้ายมีความสอดคล้องกันกล่าวคือ จากเนื้อหาในภาพยนตร์เราจะเห็นได้ว่า เมื่อปีเตอร์ซึ่งเป็นพระเอกของเรื่องถูกแมงมุมกัดทำให้มีพลังพิเศษ เช่น สามารถกระโดดข้ามตึก สามารถมองเห็นและได้ยินเสียงในระยะไกล สามารถปล่อยใยแมงมุมหรือสามารถปีนตึกสูงได้ ที่สำคัญที่สุดได้แก่ แม้แต่คนที่แข็งแรงที่สุดในโรงเรียนก็ไม่สามารถเอาชนะปีเตอร์ได้ ในทางกลับกันพระเอกของเรื่องกลับตอบโต้เพื่อนชายคนนั้นโดยการต่อให้สลบได้ด้วยการใช้มือเพียงข้างเดียว ในส่วนนี้ผู้เขียนเห็นว่าเราสามารถเปรียบเทียบได้กับขนาดของกองกำลังทางทหารของสหรัฐอเมริกาที่มีขนาดมหึมาและยากที่ใครจะทัดเทียมได้ หากดูที่งบประมาณกระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกาหรือขนาดของกองกำลังทางทหารของสหรัฐฯแล้วจะพบว่าอยู่ในอันดับแรกของโลกและหากนำขนาดของกองทัพประเทศอื่นในลำดับที่สองจนถึงสิบเอ็ดมารวมกันก็ยังมีขนาดเล็กกว่าสหรัฐอเมริกา (United States Department of Defense, n.d.) นี่จึงเปรียบได้กับความแข็งแรงของไอ้มนุษย์แมงมุมที่มีพลังกำลังและความสามารถมากที่สุดในโรงเรียน จนมากกว่าคนที่เคยแข็งแรงที่สุดซึ่งเราจะเปรียบได้กับขนาดกองกำลังทหารอเมริกันที่มากกว่าเยอรมัน อังกฤษ ฝรั่งเศสหรืออิตาลีซึ่งในอดีตเคยมีกองกำลังทหารที่เข้มแข็งกว่าสหรัฐอเมริกา (Epstein & Iwerson-Niemann, 2003: 142) ด้วยเหตุนี้ปีเตอร์จึงอยู่ในฐานะที่จะปราบเหล่าอธรรมและนำความสงบสุขมาสู่สังคมอเมริกันได้ไม่ยาก สหรัฐอเมริกาก็เช่นเดียวกัน ภารกิจในการกู้โลกและนำความสงบสุขมาสู่สังคมระหว่างประเทศจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้นำทุกคนต้องบรรลุให้ได้

อย่างไรก็ตาม จากเนื้อหาในภาพยนตร์ เมื่อครั้งอยู่ที่สนามมวยปล้ำปีเตอร์กลับปล่อยให้คนร้ายที่เพิ่งปล้นผู้จัดการสนามมวยลงลิฟต์หลบหนีไปได้อย่างง่ายดาย ด้วยเหตุผลที่ว่าปีเตอร์ถูกโกงค่าตัวจากการชนะการแข่งขันมวยปล้ำโดยผู้จัดการคน

ดังกล่าว และเมื่อตัวปีเตอร์ได้ลงมายังชั้นล่างของอาคาร เขาก็ต้องพบกับความ-
 มิศพลาตครั้งเลวร้ายที่สุดในชีวิตเมื่อคนร้ายคนหนึ่งที่เขาเพิ่งจะปล่อยให้ลอยนวลไปนั้น ได้
 ลงมาฆ่าลุงเบนซึ่งเปรียบเสมือนพ่อแท้ ๆ ของตนเองเพื่อชิงรถยนต์หลบหนีไป⁷ และถือ
 เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ปีเตอร์สลดคราบการเป็นนักศึกษาหันมาให้ความสนใจกับการ-
 ปราบเหล่าร้ายอย่างจริงจัง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงต้นนี้ผู้เขียนเห็นว่า มีความ-
 สอดคล้องกับเหตุการณ์ 9/11 อย่างชัดเจน โดยเราสามารถวิเคราะห์ได้ในสองประเด็น
 กล่าวคือ ในประเด็นแรกการที่สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศที่มีความสามารถและความ-
 พร้อมที่จะกำจัดกลุ่มก่อการร้ายให้หมดไปตั้งแต่ก่อนหน้านั้น แต่กลับปล่อยให้ผู้นำของ
 ผู้ก่อการร้ายซึ่งคาดการณ์กันว่าจะเป็นนายโศมามา บินลาเดน (Osama Bin Laden)
 ฝึกฝนผู้คนของตนเองและใช้การจี้เครื่องบินมาถล่มตึกเวิร์ดเทรดเซนเตอร์ (World
 Trade Center) ทั้งสองตึกลงอย่างไม่มีการเตือนล่วงหน้า หรือปล่อยให้ประธานาธิบดีซัดดัม
 ฮุสเซน สั่งสมอำนาจเชื่อมโยงกลุ่มของตนเข้ากับเครือข่ายก่อการร้ายและเปิดช่องให้มี
 การสังฆฆาตทำลายล้างสูง ทั้งที่สหรัฐอเมริกาน่าจะกำจัดผู้นำคนนี้ได้ตั้งแต่สงคราม
 อ่าวเปอร์เซียในครั้งแรกแต่กลับปล่อยให้ลอยนวลมาจนกระทั่งในปัจจุบันอันนำมาซึ่ง
 ความสูญเสียสัญลักษณ์ของความเป็นทุนนิยมในครั้งนั้นและเปรียบได้กับการสูญเสียลง
 อันเป็นที่รักไปอย่างนิรันดร หรือในประเด็นที่สองเราอาจมองได้ว่า ผู้นำสหรัฐอเมริกา
 และปีเตอร์ตีค่าใจรปลันผู้จัดการ กลุ่มก่อการร้าย หรือผู้นำอิรักเป็นเพียงโจรกระจอกที่
 ไร้พิษสงและไม่มีทางที่จะย้อนกลับมาสร้างความเดือนร้อนให้แก่ตนเองได้จึงไม่คิดที่จะ
 จัดการอย่างเป็นจริงเป็นจังก็นำมาซึ่งความสูญเสียเช่นเดียวกับในประเด็นแรก

อย่างไรก็ตามทั้งสองประเด็นถือเป็นจุดเริ่มต้นของภารกิจอันยิ่งใหญ่ ภารกิจ
 ของปีเตอร์มีหน้าที่ต้องปราบเหล่าร้ายที่คอยรังควาญความสงบสุขของเมืองนิวยอร์กให้
 สิ้นซาก ขณะที่ทางด้านของผู้นำสหรัฐอเมริกาต้องเริ่มต้นเข้าไปค้นหาผู้กระทำความผิดใน
 อิรักและมีนโยบายสงครามต่อต้านการก่อการร้ายเพื่อทำลายฐานของกลุ่มก่อการร้าย

⁷ จากภาพยนตร์ ปีเตอร์ไม่มีบิดามารดาแต่ต้องอาศัยอยู่กับลุงและป้าตามลำพังมาตั้งแต่วัยเด็ก ด้วย
 ความผูกพันดังกล่าวนี้ทำให้พระเอกของเรื่องรักลุงเบนราวกับเป็นพ่อของตนเองโดยดูได้จากฉาก
 ตอนท้ายที่ปีเตอร์บอกกับคนร้ายว่า “ผมมีพ่อเพียงคนเดียว และพ่อคนนั้นชื่อเบน ปาร์คเกอร์”

และระวังไม่ให้เกิดประวัติศาสตร์ซ้ำรอยอีก โดยรวมจะเห็นได้ว่าพระเอกทั้งสองได้บทเรียนที่สำคัญได้แก่ การไม่ปล่อยให้โจรผู้ร้ายไม่ว่าระดับใดต้องลอยนวลต่อไปโดยไม่จัดการเมื่อยังมีโอกาส ที่ชัดเจนที่สุดคือ ในกรณีของบUSH ได้มี “ลัทธิบUSH” (Bush Doctrine) ที่เน้นเรื่องการโจมตีเป้าหมายที่คาดว่าจะเป็นภัยคุกคามก่อนเพื่อเป็นการตัดไฟแต่ต้นลม (ประทุมพร วัชรเสถียร และไชยวัฒน์ คำชู, 2546: 170-171) เช่นเดียวกับไอ้มนุขย์แมงมุมที่จะกำจัดคนร้ายทันทีที่สงสัยว่าจะก่ออาชญากรรม

4.2 เริ่มเปิดฉากภารกิจกู้โลก: บทบาทของฮีโร่ที่ถูกวิจารณ์ หลังจากที่ถูกลงเบนถึงแก่ความตายและการพังทลายของตึกเวิร์ดเทรดเซนเตอร์ ภารกิจของไอ้มนุขย์แมงมุมในการปราบโจรผู้ร้ายและบทบาทของสหรัฐอเมริกาในการปราบกลุ่มก่อการร้ายจึงเริ่มต้นขึ้น โดยก่อนที่ลงเบนจะตายนั้นคำพูดสุดท้ายที่ลงเบนได้ฝากไว้กับปีเตอร์ได้แก่ “อำนาจที่ยิ่งใหญ่มาจากความรับผิดชอบที่ใหญ่ยิ่ง” และเป็นประกายให้ไอ้มนุขย์แมงมุมได้เริ่มภารกิจอย่างเต็มตัว ในทางเดียวกันภารกิจของสหรัฐอเมริกาในการปราบผู้ก่อการร้ายถือเป็นหน้าที่สำคัญที่จะต้องมอบให้แก่ชาวโลกราวกับเป็นสวัสดิการที่ชาวโลกสมควรได้รับ

หลังจากที่ไอ้มนุขย์แมงมุมเริ่มปฏิบัติการ พาดหัวข่าวสรรเสริญการกระทำของมนุขย์ลึกลับผู้นี้ก็มีอยู่ทั่วไปในหน้าแรกของทุก ๆ ฉบับ เช่น “ไอ้มนุขย์แมงมุม ฮีโร่ของพวกเรา” หรือ “ไอ้มนุขย์แมงมุม เราต้องการคุณ” เป็นต้น มีเสียงเรียกร้องให้ไอ้มนุขย์แมงมุมปรากฏตัวเพื่อรับคำชมเชยจากประชาชนจากใจจริง สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า ประชาชนชาวนิวยอร์กต่างต้องการความช่วยเหลือจากยอดมนุขย์ผู้นี้และในไม่ช้าบทบาทในการปราบเหล่าร้ายของไอ้มนุขย์แมงมุมก็เป็นสิ่งที่ชาวเมืองขาดไม่ได้ราวกับเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หากโยงเข้ากับบทบาทของสหรัฐอเมริกาในการปราบเหล่าร้ายแล้ว มีชาวโลกเป็นจำนวนมากที่ตกตะลึงกับเหตุการณ์ 9/11 ที่เกิดขึ้นหลาย ๆ ประเทศเห็นว่าภัยคุกคามจากกลุ่มก่อการร้ายเป็นภัยใหม่ที่ต้องเร่งจัดการเริ่มตั้งแต่ประธานาธิบดีของจีนซึ่งเป็นประเทศแรกที่ต่อโทรศัพท์สายตรงแสดงความเสียใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแม้ว่าในช่วงก่อนหน้านั้นความสัมพันธ์ระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกาจะเป็นไปอย่างตึงเครียดก็ตาม (วรศักดิ์ มหัทธโนบล, 2546) อังกฤษและออสเตรเลียก็เป็นพันธมิตรหลักในนโยบายการประกาศสงครามกับผู้ก่อการร้าย นอกจากนี้

สหรัฐอเมริกายังมีการประกาศหลักการ “พันธมิตรหลักนอกนาโต้” (Major Non-NATO Ally) ที่มีเนื้อความรวมไปถึงการสนับสนุนการต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกา⁸ เช่น กรณีของไทยหลังจากที่จับตัวนาย “ฮัมบาลี” แกนนำสำคัญของกลุ่มก่อการร้ายได้ รัฐบาลไทยก็ได้ส่งตัวให้ทางสหรัฐอเมริกาโดยทันที โดยที่ก่อนหน้านี้ก็มีการออกพระราชกำหนดว่าด้วยการก่อการร้ายแล้ว พันธมิตรและความร่วมมือของไทยจึงเปรียบเสมือนเสียงสรรเสริญของชาวเมืองนิวยอร์กที่มีต่อไอ้มนุษย์แมงมุม และล่าสุดทางด้านองค์การสหประชาชาติก็ได้แต่งตั้งคณะทำงานปฏิรูปองค์การสหประชาชาติขึ้นที่นำโดยอดีตนายกรัฐมนตรีของไทยคือ นายอานันท์ ปันยารชุน ได้แบ่งกลุ่มภัยคุกคามใหม่ออกเป็น 6 กลุ่มโดยกลุ่มที่ห้า ได้แก่ภัยคุกคามจากกลุ่มก่อการร้ายที่สหประชาชาติต้องเร่งจัดการ บทความนี้จึงเปรียบเสมือนเครื่องยืนยันว่าภารกิจในการปราบกลุ่มผู้ก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกาเป็นสิ่งที่ต้องให้การสนับสนุนและในทางหนึ่งเราอาจตีความได้ว่า บทความเพื่อการปฏิรูปองค์การสหประชาชาตินี้เป็นเหมือนเสียงสนับสนุนและคำสรรเสริญจากชาวเมืองนิวยอร์กที่มีต่อไอ้มนุษย์แมงมุมด้วย

อย่างไรก็ตาม การพาดหัวข่าวที่ขึ้นชมในบทบาทของไอ้มนุษย์แมงมุมนั้น กลับมีบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งที่โจมตีและตั้งคำถามต่อการกระทำของไอ้มนุษย์แมงมุมอย่างไร้เหตุผลเนื่องจากการวิจารณ์ไอ้มนุษย์แมงมุมจะทำให้ยอดขายของหนังสือพิมพ์เพิ่มสูงขึ้น คำวิจารณ์จากบรรณาธิการคนดังกล่าวเช่น “ถ้ามัน [ไอ้มนุษย์แมงมุม] เป็นคนดีเป็นฮีโร่แล้วจะใส่หน้ากากทำไม” หรือ “มีมัน [ไอ้มนุษย์แมงมุม] ที่ไหนมีเหตุร้ายที่นั่น” หรืออาจจะเป็นการใช้ไอ้มนุษย์แมงมุมเพื่อทำกำไร เช่น “ไปหาอุปมัน [ไอ้มนุษย์แมงมุม] มาลงพาดหัวข่าว ตอนนี้อย่างไรก็ขายได้” เป็นต้น ภาพยนตร์ได้ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้โดยง่ายว่า บรรณาธิการคนนี้เป็นคนไร้เหตุผล ไร้แต่อารมณ์ และมุ่งแสวงหากำไรเป็นหลักโดยไม่สนใจว่าสิ่งที่ถูกต้องคืออะไร ในทำนองเดียวกันตอนที่กรีน กอบลินต้องการโน้มน้าวให้ไอ้มนุษย์แมงมุมมาเข้าพวกก็กล่าวประโยคว่า “ชาวเมืองนิวยอร์กอยากเห็นฮีโร่ล้ม จะช่วยมันไปทำไม แม้แกจะทำทุกอย่างเพื่อเขาแต่ท้ายที่สุดเขาก็เกลียดแก” ในทางเดียวกันบทบาทของสหรัฐอเมริกาใน

⁸ โปรดดู, Pongsudhirak, 2012.

การเข้าไปรบกวนผู้ก่อการร้ายในอัฟกานิสถานหรือในอิรักก็ถูกตั้งคำถามมากมายว่ามีความชอบธรรมหรือไม่ สหรัฐฯทำไปเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง เพื่อน้ำมัน หรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นใด ผู้เขียนเห็นว่านักวิชาการในสำนักวิพากษ์ (Critical View) จะถูกวาดภาพให้เหมือนกับบรรณาธิการที่ไร้เหตุผลและไม่เข้าใจในภารกิจสำคัญของฮีโร่หรือสหรัฐอเมริกาว่าทำไปทั้งหมดเพื่อประโยชน์สุขของโลกทั้งมวล นี่จึงเป็นบทบาทของยอดมนุษย์ที่ได้รับทั้งคำสรรเสริญและคำวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักในคราวเดียวกัน และในตอนท้ายจะเป็นมูลเหตุหนึ่งให้ไอ้มนุษย์แมงมุมตัดสินใจยุติบทบาทของการเป็นยอดมนุษย์และกลับมาใช้ชีวิตตามปกติ

4.3 สัญญาณความเข้าใจผิดระลอกแรก: รอยต่างของไอ้มนุษย์แมงมุมและสหรัฐอเมริกา นอกเหนือไปจากเสียงวิพากษ์วิจารณ์ในช่วงต้นแล้ว ไอ้มนุษย์แมงมูมยังต้องทำใจยอมรับกับรอยต่างที่ตนมิได้เป็นผู้ก่ออย่างหนึ่งได้แก่ การที่ลูกชายของกรีน กอบลินซึ่งเป็นเพื่อนของตนเข้าใจผิดว่าตนเป็นผู้ฆ่าพ่อของเขาตาย ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว กรีน กอบลินประสงค์ที่จะฆ่าไอ้มนุษย์แมงมุมแต่ใบมีดที่ตนปลดปล่อยออกมาจากยานกลับพุ่งตรงเข้ามาเสียบที่หน้าอกของกรีน กอบลินแทน และเมื่อกรีน กอบลินตายทำให้ไอ้มนุษย์แมงมุมได้รู้ว่าแท้ที่จริงแล้ว คนร้ายที่อยู่ตรงหน้าคือเพื่อนสนิทของเพื่อนที่ตนรักมากที่สุดจึงนำร่างอันไร้วิญญาณกลับไปส่งที่บ้านของเพื่อน แต่เมื่อลูกชายของกรีน กอบลินกลับมาเห็นภาพว่า ไอ้มนุษย์แมงมูกำลังยกศพของพ่อ เขามาวางไว้บนเตียงจึงเข้าใจผิดว่านี่คือผลงานของไอ้มนุษย์แมงมุมที่เป็นผู้ฆ่าพ่อของเขา และนับตั้งแต่นั้นมาไอ้มนุษย์แมงมุมหรือปีเตอร์ด้อมมีรอยต่างในจิตใจติดตัวว่าเพื่อนที่ตนสนิทจ้องที่จะทำลายไอ้มนุษย์แมงมุมทุกวิถีทางทั้งที่ตนเองเป็นผู้บริสุทธิ์ทางด้านลูกชายของกรีน กอบลินซึ่งไม่รู้ว่พ่อของตนเป็นผู้ร้ายที่ฉกาจจนกระทั่งถึงกับบอกผ่านสื่อว่าพ่อของตนถูกไอ้มนุษย์แมงมุมฆ่าตายและมีผลทำให้ประชาชนบางคนเริ่มตั้งคำถามในพฤติกรรมที่ลับ ๆ ล่อ ๆ ไม่เปิดเผยของไอ้มนุษย์แมงมุมด้วย

เหตุการณ์ในช่วงต้นนี้ผู้เขียนได้โยงเข้ากับกรณีที่สหรัฐอเมริกาเข้าไปวางระเบิดในอัฟกานิสถานและอิรักอันเป็นเหตุให้มีพลเมืองจำนวนมากต้องล้มตายและในหลาย ๆ ราวถูกทางการท้องถิ่นระบุว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังถูกกล่าวหาว่าปฏิบัติการโง่เขลาในครั้งนี้เป็นการละเมิดมติขององค์การสหประชาชาติและ

เป็นการบุกรุกเข้าไปในประเทศอื่นโดยพลการ อย่างไรก็ตามรัฐบาลของบุชเห็นว่า หากไม่มีการโจมตีล่วงหน้าแล้ว (Pre-emptive Strike) (ประทุมพร วัชรเสถียร และไชยวัฒน์ คำชู, 2546: 170) อาจมีภัยคุกคามในอนาคตที่สหรัฐอเมริกาอาจต้องเผชิญก็เป็นได้ นอกจากนี้ผู้บริสุทธิที่ทางการท้องถิ่นระบุมองว่ามีส่วนรู้เห็นกับกลุ่มก่อการร้ายทั้งในแง่ของการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่ง หรือการให้อาหารและที่พักพิง ผู้บริสุทธิที่แหล่งข่าวอ้างถึง จึงอาจไม่ใช่ผู้บริสุทธิในทำนองเดียวกับที่กรีน กอบลินไม่ใช่ผู้บริสุทธิแต่ถูกขายซึ่งเปรียบเสมือนประชาชนกลับไม่รู้ว่คนที่ถูกฆ่าตายอาจเป็นกลุ่มก่อการร้ายก็เป็นได้ อย่างไรก็ตามสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ถือเป็นรอยต่างของสหรัฐอเมริกาที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ในส่วนที่สองได้แสดงให้เห็นถึงแนวพระเอกแบบใหม่ที่ต้องได้รับการคลี่คลายให้ลงตัวระหว่างความเป็นผู้นำที่เข้มแข็งกับความอ่อนโยนในจิตใจที่เพิ่มขึ้น ในกรณีสิ่งที่ยอดมนุษย์ทุกคนต้องยอมรับได้แก่การปราบปรามและแรงกดดันจากเสียงวิพากษ์วิจารณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกัน อาจมีเสียงเข้าใจผิดจากรอบข้างที่คนทั่วไปหรือชาวโลกไม่เข้าใจว่า โฉมมนุษย์แมงมุมและสหรัฐอเมริกากำลังทำเพื่อชาวโลกและชาวเมืองนิวยอร์ก ดังนั้นนี่จึงเป็นแรงกดดันจากสองทางที่พระเอกแบบใหม่ต้องแสดงออกได้ว่า ตนไม่ใช่อยากเป็นใหญ่แต่เป็นความรับผิดชอบอันยิ่งใหญ่ที่ต้องเสียสละ อาจจะต้องยอมรับกับทั้งเสียงขอบคุณและคำตำหนิต่างที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา บทบาทของพระเอกแนวใหม่จึงอาจเต็มไปด้วยความยากลำบากในยุคปัจจุบัน

4.4 ปัญหาในการแบ่งบทบาทของนักศึกษา ซีวิตคู่และซูเปอร์ฮีโร่: บทสะท้อนค่าเสียโอกาสในกิจการภายในของสหรัฐอเมริกา จากเนื้อหาข้างต้น นอกเหนือไปจากปัญหาเรื่องการถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างไร้เหตุผลจากชาวเมืองที่ไม่รู้ที่มาที่ไปของบทบาทยอดมนุษย์แล้ว ปัญหาในการแบ่งเวลาและบทบาทการใช้ซีวิตคู่ ซีวิตการเรียนและเวลาในการปราบเหล่าร้ายก็เป็นสิ่งที่ปีเตอร์กำลังเผชิญอยู่ เช่นเดียวกัน สิ่งสำคัญที่สุดได้แก่ โฉมมนุษย์แมงมุมไม่สามารถทราบได้ว่า อาชญากรรมจะเกิดขึ้นที่ไหน อย่างไร และเมื่อไร การวางแผนและการแบ่งเวลาจึงเป็นปัญหาที่ปีเตอร์ไม่สามารถแก้ไขได้ ทันทึที่มีเหตุร้ายเขาจะต้องทิ้งหน้าที่ของการเป็นนักศึกษาคูรั๊ก และคนส่งพิชซ่าในฐานะของปีเตอร์และเปลี่ยนแปลงตัวเองไปสู่ยอดมนุษย์ใช้-มนุษย์แมงมุมที่ต้องช่วยเหลือผู้คนให้รอดพ้นจากอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ปัญหาหลักที่

สำคัญของปีเตอร์ได้แก่ การทำการบ้านไม่ทันเนื่องจากเวลาส่วนใหญ่หมดไปกับการปราบโจรผู้ร้าย การไปเรียนสายเนื่องจากเหน็ดเหนื่อยจากการฝึกซ้อมชาวเมืองหรือการปราบผู้ร้ายระหว่างทางที่เดินทางมายังมหาวิทยาลัย การถูกไล่ออกจากงานรับจ้างส่งพิชชาให้ตรงเวลาก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ปีเตอร์ต้องเผชิญ และที่เลวร้ายที่สุดคืออาการที่เขาถูกแฟนโกรธอย่างรุนแรงที่ไปดูละครรอบสุดท้ายที่เขาแสดงไม่ทันเนื่องจากมีเหตุการณ์ปล้นครั้งใหญ่เกิดขึ้นระหว่างทางและเมื่อมาถึงโรงละครปีเตอร์ก็ไม่ได้รับอนุญาตจากบริกรเปิดประตูให้เข้างานเนื่องจากเลยเวลาแสดงมาแล้วและอาจจะเป็นการรบกวนนักแสดงและผู้ชมได้ เหล่านี้เป็นปัญหาส่วนตัวที่ปีเตอร์ต้องยอมรับแม้ว่าอัตราอาชญากรรมในเมืองนิวยอร์กจะลดลงก็ตาม

ในทำนองเดียวกันการที่สหรัฐอเมริกาได้ใช้ทรัพยากร กำลังทหาร และเวลาเข้าไปจัดการกับกลุ่มก่อการร้ายในสงครามต่อต้านการก่อการร้ายแม้ว่าจะทำให้เกิดเหตุการณ์แบบในกรณี 9/11 ไม่เกิดขึ้นอีก แต่เมื่อพิจารณาถึงตัวเลขทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาในช่วงที่เข้ามาอยู่เกี่ยวกับการก่อการร้ายแล้วกลับลดลงอย่างเห็นได้ชัด (Sharma, 2002: 179) การโยกย้ายงบประมาณไปสู่การทหารเป็นสิ่งที่สหรัฐอเมริกาเคยผิดพลาดมาแล้วเมื่อครั้งที่ประธานาธิบดีลินคอล์น บี จอห์นสัน (Lyndon B. Johnson) เข้าไปยุ่งเกี่ยวในสงครามเวียดนามทั้งที่ยังให้ความสำคัญกับการให้สวัสดิการสังคมภายใต้ร่มของ “ข้อตกลงใหม่” (New Deal) อยู่ จนได้ชื่อว่าเป็นนโยบายแบบ “จับปลาสองมือ” หรือ “Guns and Butter” ซึ่งในท้ายที่สุดทำให้นโยบายทั้งสองต้องล้มเหลวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สุรัตน์ ไหราชัยกุล, 2546) ดังนั้นการที่สหรัฐอเมริกาเข้าไปปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องในอิรักจึงจำเป็นต้องโยกย้ายงบประมาณไปเพิ่มทางหน่วยการทหารมากยิ่งขึ้น แม้ว่าบริษัทก่อสร้างหรือบริษัทค้าอาวุธสงครามจะได้ประโยชน์อย่างมหาศาลแต่ก็ไม่มีผลต่อตัวเลขเศรษฐกิจโดยรวมของสหรัฐอเมริกาที่ลดลงในช่วงเดียวกัน (Tsehaye & Robinson, 2004) สิ่งที่เกิดขึ้นจึงเป็นค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้นของสหรัฐอเมริกาจากการเข้าไปยุ่งเกี่ยวในกิจการความมั่นคงของโลก

4.5 การตัดสินใจยุติบทบาทของมนุษย์: ความจำเป็นที่ต้องจ่าย

ในที่สุดเมื่อแรงกดดันทั้งจากเสียงวิพากษ์วิจารณ์ที่มากขึ้นทุกขณะในฐานะได้มนุษย์แมงมุมประกอบกับปัญหาในเรื่องการแบ่งบทบาทและเวลาในการเรียน การทำงาน

และชีวิตคู่ในฐานะปีเตอร์ ทำให้เขาตัดสินใจยุติบทบาทของการเป็นไ้มนุุษย์แวมมูมที่เสียสละเพื่อช่วยโลก ปีเตอร์เก็บชุดไ้มนุุษย์แวมมูมกลับมาใช้ชีวิตตามเดิมทำให้ผลการเรียนกลับมาดีขึ้นตามเดิม นายจ้างร้านพิซซาก็พอใจในผลงาน และแฟนสาวของเขาก็ยินดีที่จะกลับมา มีความสัมพันธ์กันตามเดิม สิ่งที่ได้คือชีวิตของชายที่ชื่อปีเตอร์กลับมาเป็นปกติ ในขณะที่จำนวนอาชญากรรมในเมืองนิวยอร์กพุ่งสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องหลายฝ่ายเริ่มตั้งคำถามว่าไ้มนุุษย์แวมมูมหายไปไหน ชาวเมืองเริ่มทรมานกับจำนวนอาชญากรรมที่เพิ่มมากขึ้น และเมื่อใดก็ตามที่ปีเตอร์เห็นคนกำลังถูกลั่น หรือไฟไหม้ก็ไม่เข้าไปช่วยเหมือนที่เคย แต่สิ่งที่เขาได้ก็คือผลการเรียนที่ดีขึ้น แฟนสาวที่ไม่ต้องทะเลาะกันในเรื่องเดิม ๆ และผู้จัดการร้านก็เพิ่มเงินค่าจ้างให้ เหล่านี้เป็นปัญหาภายในบ้านที่หายไปและได้ความสุขส่วนตัวกลับคืนมา

ในการทำงานเดียวกันเมื่อสหรัฐอเมริกาถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักถึงบทบาทในอิรักก็ได้ประกาศวันที่จะถอนกำลังออกจากอิรักอย่างเป็นทางการและจะปล่อยให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นเป็นครั้งแรก (Deadbrain US to withdraw from Iraq, start again, n.d.) หลังจากที่ได้ประกาศนี้ออกมาสู่สาธารณะชนเสียงวิพากษ์วิจารณ์ก็ลดลง ตัวเลขทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาก็มีที่ท่าว่าจะดีขึ้นเล็กน้อย ในขณะที่ความวุ่นวายในอิรักยังคงมีอยู่ต่อไป พันธมิตรที่เข้าไปช่วยฟื้นฟูถูกสังหารอย่างเหี้ยมโหดพร้อมกับมีระเบิดรถยนต์ (Car Bomb) อยู่บ่อยครั้ง นี่จึงเปรียบได้กับจำนวนอาชญากรรมในเมืองนิวยอร์กที่เพิ่มสูงขึ้น

หากพิจารณาถึงทฤษฎี *"Hegemonic Stability Theory"* ซึ่งอธิบายถึงความมั่นคงและความมีเสถียรภาพของโลกไว้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อมีประเทศหลักมาทำหน้าที่จัดสรรและดูแลทรัพยากรให้แก่ชาวโลกซึ่งในศตวรรษที่ 20 สหรัฐอเมริกาคือประเทศเจ้าที่ทำหน้าที่ดังกล่าว (Balaam & Veseth, 2001: 57-60) อย่างไรก็ตามในประเด็นดังกล่าวนี้ รัฐินันท์ พงศ์สุทธิรักษ์ได้แสดงทวรณ์ะไว้ว่า หลังจากที่สหรัฐอเมริกาถูกคนวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก พร้อมทั้งองค์การการเงินระหว่างประเทศและองค์การการค้าโลก ทำหน้าบทบาทของสหรัฐอเมริกาในการจัดสรรทรัพยากร สวัสดิการ และการดูแลความมั่นคงของโลกลดลง เราจึงอาจตีความได้ว่า ทวรณ์ะของรูตินันท์ที่มีความสอดคล้องกับการที่ไ้มนุุษย์แวมมูมยุติบทบาทของการเป็นยอดมนุษย์ที่ช่วยมา

ช่วยเหลือชาวเมืองนิวยอร์กและสหรัฐอเมริกาที่อยู่ติดบพทในฐานะประเทศที่ดูแลเรื่อง การครอบครองอาวุธทำลายล้างสูงไม่ให้กลายมาเป็นภัยคุกคามของโลกโดยการถอนกำลังออกจากอิรัก

4.6 การกลับมาอีกครั้งของความเป็นยอดมนุษย์: เสียงเพรียกจากประชาชนและประชาคมโลก แม้ว่าตามที่กล่าวในข้างต้นว่าปีเตอร์จะพอใจกับการที่สามารถกลับมาใช้ชีวิตนักศึกษา ลูกจ้าง และคู่รักกับแฟนสาวได้ดีตามเดิม แต่ภายใต้จิตใจลึก ๆ แล้ว ภาพยนตร์ได้นำเสนอภาพที่ทำให้เรารู้ได้ว่าเขาลำบากใจ หลาย ๆ ฉากที่เขาต้องนั่งอยู่คนเดียวและคิดทบทวนว่า บพทของตนเองจะอยู่ตรงไหนภายใต้แรงกดดันที่มาจากสองทางคือ มาจากทั้งด้านของความจำเป็นในการใช้ชีวิตตามปกติ สุข และด้านของการเป็นไอ้มนุษย์แมงมุมที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือชาวเมือง ทันใดนั้นภาพของอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้น มีพาดหัวข่าวว่า “อาชญากรรมเพิ่มขึ้น 75 เปอร์เซ็นต์เมื่อไอ้มนุษย์แมงมุมหายไป” มีเสียงเพรียกจากประชาชนที่ร้องขอความช่วยเหลือจากไอ้มนุษย์แมงมุม เช่น “ไอ้มนุษย์แมงมุมหายไปไหน ทำไมเขาไม่มาช่วยเรา” หรือ “เขาย้ายออกไปจากเมืองแล้วหรือยัง” เป็นต้น รวมไปถึงคำสอนของลุงเบนที่ฝากไว้ก่อนจะสิ้นใจในเรื่องความรับผิดชอบอันใหญ่ยิ่ง ทำให้ปีเตอร์กลับมาช่วยเหลือชาวเมืองอีกครั้ง โดยเริ่มจากการช่วยหยุดรถไฟที่กำลังจะตกราง และปราบผู้ร้ายตัวใหม่ได้อย่างสิ้นซาก ผู้เขียนเห็นว่าสิ่งที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับการที่สหรัฐอเมริกาตัดสินใจกลับเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเลือกตั้งและสรรหาคณะบริหารประเทศชั่วคราวเพื่อจัดการเลือกตั้งทั่วไปในอิรักด้วย เพราะหากพิจารณาถึงสถานการณ์ความวุ่นวายในอิรักที่ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องกับจำนวนอาชญากรรมในนิวยอร์กถือเป็นสิ่งที่ไม่สามารถคลี่คลายได้หากอิรักไม่มีบพท

ในตอนท้ายเนื้อหาของภาพยนตร์ได้วางเรื่องให้แฟนสาวของปีเตอร์ได้รับรู้ว่า แท้ที่จริงแล้วแฟนของตนคือยอดมนุษย์ที่ทำหน้าที่สำคัญของโลกอยู่ทำให้เข้าใจเรื่องราวทั้งหมดที่ผ่านมาและยอมตกลงใช้ชีวิตคู่กับปีเตอร์ตลอดไปแม้ว่าจะมีอุปสรรคในบางเวลาก็ตาม นอกจากนี้ตอนที่ปราบเหล่าร้ายครั้งสุดท้ายประชาชนชาวนิวยอร์กที่เห็นเหตุการณ์ก็ตะโกนคำตัวร้ายว่า “ไอ้มนุษย์แมงมุมคือเพื่อนของเรา ถ้าแกเป็นศัตรูของไอ้มนุษย์แมงมุมก็คือแกเป็นศัตรูของเราด้วย” สิ่งที่เกิดขึ้นนี้เราอาจตีความได้ว่า

ภาพยนตร์กำลังต้องการจะสื่อว่า ในกรณีของสงครามเวียดนามเราเคยผิดพลาดมาแล้ว อย่าให้เขาสู้ด้วยมือเพียงข้างเดียว (ลักษณะเดียวกันกับในภาพยนตร์เรื่องแรมโบ้ที่ พระเอกสู้ด้วยมือเพียงข้างเดียว) อย่าให้เขาพวงแล้วทำงานได้ไม่เต็มที่ อาจจะมีนามา ซึ่งความพ่ายแพ้ได้ ดังนั้นถ้ามีแต่คนวิพากษ์วิจารณ์ไอ้มนุษยย์แมงมุม แพนสวามีไม่เข้าใจ จะกลายเป็นภาวะหนีเสือปะจระเข้ (dilemma) คือถ้าทำก็ถูกต่อว่าว่าใช้กำลังหรือการ แก่แค้นในอัฟกานิสถานและอิรัก แต่ถ้าไม่ทำก็จะถูกมองว่าไม่สนใจความเป็นไปของโลก แม้ว่าในความเป็นจริงแล้วทางเลือกในฐานะทางออกของปัญหาจะมากกว่านั้น เช่น การใช้ศิลปะในการเจรจาทางการทูตแต่เนื้อหาไม่ได้นำเสนอทางเลือกอื่นให้เรา กลับกลายเป็นการสร้างทางสองแพร่ง (binary opposition) ว่าทำหรือไม่ทำ ถ้าทำแล้ว จะเสียอะไร หรือถ้าไม่ทำแล้วจะได้อะไร ซึ่งการบอกความจริงกับแพนสวามีว่าตนมี ภารกิจอันใหญ่หลวงเป็นสิ่งที่ภาพยนตร์ใช้เป็นเงื่อนไขในการกำหนดทางเลือกให้แก่ผู้ดู ว่ามีสองทางเลือกเท่านั้น

4.7 หน้ากากยอดมนุษย์ถูกเปิดออก: การปิดทองหลังพระและยอด- มนุษย์ที่จำต้องได้จริง ในประเด็นสุดท้ายที่ผู้เขียนเห็นว่ามีที่น่าสนใจได้แก่ การที่ หน้ากากไอ้มนุษยย์แมงมุมที่ปีเตอร์สวมใส่ถูกชาวเมืองเปิดออกแล้วคนบนรถไฟได้รับรู้ ว่าไอ้มนุษยย์แมงมุมคือใคร กรณีดังกล่าวนี้เราอาจตีความได้สองประเด็นได้แก่

ในประเด็นแรก เราอาจตีความได้ว่า “หน้ากากไอ้มนุษยย์แมงมุม” เปรียบ เสมือนความพยายามในการปิดทองหลังพระ ไม่จำเป็นต้องให้ใครรู้ว่าฮีโร่คือใคร รู้แค่ เพียงว่าคุณจะปลดปล่อยเมื่อฮีโร่คนนี้อยู่ก็เพียงพอ หากโยงเข้ากับบทบาทของ สหรัฐอเมริกา เราอาจกล่าวได้ว่า สหรัฐอเมริกาต้องการบอกเป็นนัยว่าตนไม่ได้ต้องการ ผลประโยชน์ใด ๆ ทั้งสิ้น ทั้งหมดเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของชาวโลกทั้งหมด ไม่ใช่เพื่อ ความโดดเด่นของตัวเองแต่เป็นไปเพื่อทุกคนบนโลก

ในประเด็นที่สอง เราอาจอนุมานได้ว่า หน้ากากที่ถูกเปิดออกและชาวเมือง ได้รู้ว่าไอ้มนุษยย์แมงมุมคือปีเตอร์ อาจจะมีนัยถึงการที่ชาวเมืองได้รู้ว่าไอ้มนุษยย์แมงมุม ไม่ใช่สัตว์ประหลาดจากนอกโลกแต่เป็นฮีโร่ในโลกจริงที่สามารถจับต้องได้และมีตัวตน อยู่จริง ๆ สำหรับสหรัฐอเมริกาต่อปฏิบัติการในอัฟกานิสถานและในอิรัก เราอาจกล่าว

ได้ว่า สหรัฐอเมริกาคือที่พึ่งได้จริงในยามคับขันไม่ต้องถึงมือขององค์การสหประชาชาติ ที่จำต้องไม่ได้ว่าสมาชิกจะเห็นชอบเมื่อไร ให้ไว้ใจสหรัฐอเมริกาคือที่สุด

ทั้งหมดนี้คือประเด็นหลักทั้งเจ็ดประการที่ผู้เขียนเห็นว่ามีผลสอดคล้องกันอย่างลงตัวระหว่างเนื้อหาในภาพยนตร์กับนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา ในช่วงหลังเหตุการณ์ 9/11 และเป็นสิ่งที่เราสามารถตีความได้ผ่านเนื้อหาของภาพยนตร์

5. บทสรุปและข้อสังเกตบางประการ: ความส่งท้ายต่อไอ้มนุษย์แมงมุมกับพระเอกแนวใหม่และนโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกา

โดยสรุปแล้วเราสามารถเรียนเรื่องราวของการเมืองโลกและอัตลักษณ์ ค่านิยมต่าง ๆ ได้จากภาพยนตร์ ในบทความผู้เขียนได้หยิบยกกรณีของหนังเรื่อง ไอ้-มนุษย์แมงมุมทั้งภาคหนึ่งและภาคสองมาเพื่อแสดงให้เห็นถึงเนื้อหาในสองประเด็นหลักได้แก่ อัตลักษณ์ของความเป็นชายรูปแบบใหม่ และนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในช่วงหลังเหตุการณ์ 9/11

ในประเด็นแรกเราอาจตั้งข้อสังเกตได้ว่านิตยสารสำหรับผู้ชายและภาพยนตร์เป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ชุดหนึ่งได้ คือ ความเป็นชายและพระเอกแนวใหม่ที่ต้องคลี่คลายความลงตัวระหว่างความแข็งแกร่งในการเป็นผู้นำจักรวรรดิที่ยิ่งใหญ่อย่างจักรวรรดิอเมริกันและความเป็นชายที่มีจิตใจอ่อนโยนและดูแลร่างกายของตนเองมากขึ้นได้ ในกรณีของไอ้มนุษย์แมงมุมเราได้เห็นพระเอกแบบปีเตอร์ที่มีความหนุ่มมากกว่าพระเอกในหลาย ๆ เรื่องก่อนหน้านี้ อันเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าภารกิจในโลกยังสามารถดำเนินไปได้อีกไกลไม่ต้องมีข้อจำกัดเรื่องอายุอีกต่อไป

สำหรับในประเด็นที่สองเราอาจใช้เนื้อหาในภาพยนตร์ตั้งเป็นข้อสังเกตและทำนายเหตุการณ์ในอนาคตได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในอิรักและสถานการณ์โลก กล่าวคือหากไอ้มนุษย์แมงมุมยังคงปฏิบัติภารกิจของตนต่อไป บทบาทของสหรัฐอเมริกาภายใต้สงครามต่อต้านการก่อการร้ายก็จะต้องดำเนินต่อไป เป้าหมายอาจอยู่ที่อิรักต่อไปหรือเป็นเป้าหมายใหม่ที่เห็นว่าจะต้องเข้าไปจัดการ เช่น ประเทศเกาหลีเหนือซึ่งมีอาวุธทำลาย

ล้างสูง เป็นต้น นอกจากนี้เรายังอาจตีความถึงความพยายามของผู้สร้างภาพยนตร์ในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ของความเป็นอเมริกันว่าเป็นสิ่งที่จำต้องได้และไว้ใจได้ และอาจสอดคล้องกับความเป็นจริงที่ว่าสหรัฐอเมริกา มีบทบาทมากกว่าสหประชาชาติ

นอกจากนี้เราได้ตระหนักว่าบทบาทของสื่อทั้งข่าวและภาพยนตร์มีความสำคัญในการสะท้อนนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกา และเป็นสื่อในการเรียนการเมืองได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้สิ่งที่มีความสำคัญได้แก่ ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ไม่ได้มีอยู่โดยตัวของมันเอง แต่ต้องเกิดจากการสร้างขึ้นหรือตีความขึ้น และเราสามารถรับรู้ความหมายของสิ่งต่าง ๆ นั้นได้ในหลายแง่มุม เราไม่ควรรับรู้ในระดับ “Denotation” แต่ควรรับรู้ในระดับที่ลึกลงกว่านั้นคือระดับของ “Connotation” หากเราดูตัวอย่างที่ภาพ *“Las Meninas”* (1956) จะพบว่าความหมายที่เรารับรู้ย่อมขึ้นอยู่กับว่าเรามองจากมุมมองไหน เช่น ถ้าเรามองจากนักจิตรกรที่กำลังวาดภาพนี้อยู่ เราก็จะเห็นภาพเจ้าหญิง หรือนักจิตรกรที่กำลังวาดภาพอยู่ข้างหลัง เป็นต้น แต่ถ้าเรามองจากมุมมองของนักจิตรกรที่อยู่ในภาพนั้น เราก็จะเห็นเจ้าหญิงนั่งหันหลังอยู่ เห็นมุมมองของห้องที่ต่างออกไป หรือถ้าเรามองจากมุมมองของผู้ชายที่ยืนอยู่ตรงบันได เขาก็จะมองเห็นทั้งเจ้าหญิง พระราชาและพระราชินี รวมทั้งมองเห็นเราซึ่งกำลังมองดูรูปนี้ด้วย ที่กล่าวมานี้ก็เพื่อสรุปว่า ความหมายหรือความจริงไม่ได้มีอยู่เพียงหนึ่งเดียว หรือมีอยู่เพียงสิ่งเดียวที่เป็นสากล เช่น ในภาพยนตร์ *ไอ้মনุชย์แมงมูม* เราอาจตีความได้ว่าเป็นบทบาทของสหรัฐอเมริกาที่กำลังใช้นโยบายต่อต้านการก่อการร้ายอยู่ เป็นต้น แต่ในอีกมุมหนึ่งเราอาจตีความได้ว่า ไอ้มนุชย์แมงมูมคือผู้ก่อการร้ายที่มาปลดปล่อยชาวโลกให้พ้นจากการถูกรบงำจากคนร้ายที่เป็นค่ายทุนนิยมก็ได้ การตีความและมุมมองจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

ท้ายที่สุดภาพยนตร์สามารถเป็นสื่อในการนำเสนอความหมาย ค่านิยม คุณค่า และอัตลักษณ์ที่สำคัญ เพราะภาพยนตร์เป็นสื่อที่สามารถชักจูงอารมณ์ และสามารถถ่ายทอดค่านิยมได้ง่ายโดยใช้ภาพและเสียงที่ปรากฏ ดังที่การแพร่กระจายตัวของสื่ออเมริกันไปยังทุกส่วนของมูมโลกและมีส่วนในการบันเทิงและมื่ออิทธิพลเหนือสื่อท้องถิ่นของประเทศต่าง ๆ ในที่สุดสื่อจึงเป็นเครื่องมือที่ทำให้อัตลักษณ์ต่าง ๆ สามารถครอบงำความคิดผู้คนได้ ในแง่หนึ่งคนทั่วไปต้องการความบันเทิงแบบไร้สาระ

จากสื่อ เช่น ภาพยนตร์ เซ็กซ์ ความงาม หรือความรุนแรง ในขณะที่สื่อประเภทข่าวสารที่มีสาระ บทความการสืบสวน สารคดี การอภิปรายในประเด็นสาธารณะและชุมชน รวมทั้งรายการที่ให้ความรู้สำหรับเด็ก จะมีอิทธิพลต่อคนบางกลุ่มน้อยกว่า ดังนั้นภายใต้บริบทที่ผู้คนในโลกมุ่งหาแต่วัฒนธรรมความบันเทิง ภาพยนตร์จึงกลายเป็นสื่อสำคัญที่จะมุ่งตอบสนองต่อความต้องการนั้นได้ ขณะเดียวกันก็เป็นเครื่องมือของมหาอำนาจได้ด้วย ดังเช่นที่ Neil Postman กล่าวถึงคนอเมริกันว่า “Amusing themselves to death”⁹ ก็คือการสร้างเสียงหัวเราะไปวัน ๆ ไม่ต้องคิดอะไรมาก หรือการคงความเป็นจักรวรรดิอเมริกัน และกล่าวกันว่าสหรัฐอเมริกาเป็นจักรวรรดิในรูปแบบใหม่ (new empire) ที่ต่างจากจักรวรรดินิยมในอดีตที่เน้นการครอบครองดินแดน แต่จักรวรรดิอเมริกันจะต้องครอบงำทางความคิด และสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ตลาด ดังนั้นการครอบงำค่านิยม ทศนคติให้ตรงกับผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา ก็จะเป็นการคงความเป็นจักรวรรดิอเมริกันต่อไป หรือมีคนกล่าวว่า สหรัฐอเมริกาเป็นจักรวรรดิแห่งความสนุกสนานบันเทิง (empire of fun) ที่สามารถครอบงำทางความคิดได้โดยเราอาจไม่ทันรู้ตัวเลย การเปิดรับและเลือกเปิดรับสื่อกับความมีอิทธิพลของสื่อเห็นอจิตใจและความนึกคิดของมนุษย์จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในโลกที่การสื่อสารไร้พรมแดนดังปัจจุบัน

⁹ โปรดดู, Pollard, 2005.

รายการอ้างอิง

เอกสารภาษาไทย

- ประทุมพร วัชรเสถียร และไชยวัฒน์ คำชู. (2546). *อิรัก: วิกฤติถาวร?*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- สรวิศ ชัยนาม. (2552). *จักรวรรดิอเมริกา: ประวัติศาสตร์แบบทวนกระแส อัตลักษณ์ ชีวอำนาจ*. กรุงเทพฯ: Green Print.
- _____. (2555). *จากการปฏิวัติถึงโลกาภิวัตน์: ความรู้เบื้องต้นการเมืองโลกเชิงวิพากษ์ผ่านสื่อภาพยนตร์*. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- สุรัตน์ โหระชัยกุล. (2546). "นโยบาย 'อภิมหาสังคม' ของประธานาธิบดีจอห์นสัน: บทเรียนสำหรับการเมืองไทยในการแก้ไขปัญหาความยากจน." *วารสารสังคมศาสตร์*. 34(1): 154-208.

เอกสารภาษาต่างประเทศ

- Aristotle. (1984). *The Politics, Book I and Book III*. Translated by T. A. Sinclair. Harmondsworth: Penguin.
- Balaam, D. N. and Veseth, M. (2001). *Introduction to International Political Economy*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Coral, G. (2017). "Lista Homem-Aranha: Os Filmes Ranqueados." Retrieved February 21, 2018, from <http://www.planocritico.com/lista-homem-aranha-os-filmes-ranqueados>.
- Cruz, R. (2004). "Marvel Age Spider-Man (2004) #18." Retrieved February 21, 2018, from https://www.marvel.com/comics/issue/1455/marvel_age_spider-man_2004_18.

- "Deadbrain US to withdraw from Iraq, start again." (n.d.). Retrieved February 21, 2018, from http://www.deadbrain.co.uk/news/article_2004_04_08_4515.php.
- Elkins, J. R. (n.d.). "Film Theory." Retrieved February 21, 2018, from <http://myweb.wvnet.edu/~jelkins/film04/theory.html>.
- Epstein, L. & Jaco, C. D. and Iwerson-Niemann, J. C. (2003). "Bloody Wars: Fighting for Fuel." In *The Complete Idiot's Guide to The Politics of Oil*. New York: Alpha Books.
- Evans, C. S. (2006). "Why Should Superheroes Be good? Spider-Man, the X-Men, and Kierkegaard's Double Danger." In Morris, T. & Morris, M. (eds.). *Superheroes and Philosophy: Truth, Justice, and the Socratic Way*. Open Court: Chicago and La Salle.
- Foucault, M. (n.d.). "Notes on Kuhn and Foucault." Retrieved February 21, 2018, from <http://www.georgetown.edu/faculty/irvinem/CCTP748/Foucault-Outline.html>.
- Gauntlett, D. (2002). *Media, gender and identity: an introduction*. London: Routledge.
- Ginocchio, M. (2013). "The Paper Anniversary." Retrieved February 21, 2018, from <http://maximothree.com/collector-projects/2013/9/13/pna6t6gxxwiupjmqmx9yyk4wb5fk>.
- Icigar, A. (2013). "Jaden Smith, la joven promesa de Hollywood." Retrieved February 21, 2018, from <https://www.vavel.com/es/cine/2013/06/26/245693.html>.
- Jayanama, S. (2009). *(Non) Key Thinkers in International Relations: Foucault, Zizek, Butler, Chomsky*. Bangkok: Green Print.
- Kellner, D. (2010). *Cinema Wars Hollywood Film and Politics in the Bush-Cheney Era*. New Jersey: Wiley-Blackwell.

- Layman, C. S. (2006). "Why Be a Superhero? Why Be Moral?." In Morris, T. & Morris, M. (eds.). *Superheroes and Philosophy: Truth, Justice, and the Socratic Way*. Open Court: Chicago and La Salle.
- Luce, H. (1999). "'The American Century' reproduced." In Hogan, M. (ed.). *The Ambiguous Legacy: US Foreign Relations in the 'American Century*. Cambridge University.
- Mann, J. (2004). *Rise of the Vulcans: The History of Bush's War Cabinet*. New York: Penguin Books.
- Marvel. (2004). "Avengers." Retrieved February 21, 2018, from <https://comicsdb.ru/publishers/31/7084/101195>.
- _____. (2012). "The Incredible Hulk." Retrieved February 21, 2018, from <https://www.castlegalleries.com/art/the-incredible-hulk-77-tempest-fugit1>.
- Monaco, J. (2000). "The Language of Film: Signs and Syntax". In *How to Read a Film: Movies, Media, Multimedia*. New York and Oxford: Oxford University.
- "On Men's Magazines and New Gender Identities: Derrick Cameron and David Gauntlett in Conversation." (n.d.). Retrieved February 21, 2018, from <http://theoryhead.com/gender/interview2.htm>.
- Pollard, D. (2005). "Amusing Ourselves to Death? – Maybe Not." Retrieved February 21, 2018, from <http://howtosavetheworld.ca/2005/01/10/amusing-ourselves-to-death-maybe-not>.
- Pongsudhirak, T. (2012). "Thailand's foreign policy in a regional great game." Retrieved February 21, 2018, from http://www.thaiworld.org/enn/thailand_monitor/answera.php?question_id=1200.
- Raimi, S. (2002). Director. *The Spider Man*. [Motion Pictures]. New York: Columbia Pictures.

- Raimi, S. (2004). Director. *The Spider Man 2*. [Motion Pictures]. New York: Columbia Pictures.
- Robichaud, C. (2006). "With Great Power Comes Great Responsibility: On the Moral Duties of the Super-Powerful and Super-Heroic." In Morris, T. & Morris, M. (eds.). *Superheroes and Philosophy: Truth, Justice, and the Socratic Way*. Open Court: Chicago and La Salle.
- Sharma, S. D. (2002). "Post-Crisis Asia: Economic Recovery and the Challenges Ahead." *Current History*. 101(654): 177-183.
- Space Cowboys poster. (2000). "Movie Posters." Retrieved February 21, 2018, from https://movieposters2.com/Space-Cowboys-movie-poster_629824.html.
- Spider-Man 2. (2004). "Photo Gallery." Retrieved February 21, 2018, from <https://www.imdb.com/title/tt0316654/mediaindex>.
- Tsehaye, B. and Robinson, M. (2004). "Federal Budget Estimates for Fiscal Year 2005." Retrieved February 21, 2018, from <https://www.bea.gov/scb/pdf/2004/03March/0304FedBudget.pdf>.
- "United States Department of Defense." (n.d.). Retrieved February 21, 2018, from <http://www.defenselink.mil/>.
- Woodward, K. (1997). "Concepts of Identity and Difference." In *Identity and Difference*. London and New Delhi: Sage and The Open University.